

*Załącznik do uchwały Nr XVIII/104/04
Rady Gminy Krośnice z dnia 12 lipca 2004r.*

Strategia rozwoju Gminy Krośnice

Wrocław-Krośnice 2004

Spis treści

Strategia rozwoju Gminy Krośnice.....	1
Spis treści.....	2
I. Diagnoza układu lokalnego gminy Krośnice.....	4
1. Podstawowe informacje o gminie.....	4
1.1. Położenie geograficzne.....	4
1.2. Powierzchnia.....	5
1.3. Ludność i demografia.....	6
2. Sfera ekologiczno - przestrzenna.....	8
2.1. Naturalne walory turystyczne.....	8
2.1.1. Park krajobrazowy i lasy.....	8
2.1.2. Pomniki przyrody.....	9
2.1.3. Stawy.....	9
2.2. Czystość środowiska.....	10
2.3. Infrastruktura techniczna.....	11
2.3.1. Sieć wodociągowa.....	11
2.3.2. Sieć kanalizacyjna.....	11
2.3.3. Zaopatrzenie w energię cieplną.....	11
2.3.4. Gospodarka odpadami.....	12
2.3.5. Sieć elektryczna.....	12
2.3.6. Zaopatrzenie w gaz.....	12
2.3.7. Drogi.....	12
2.4. Własność nieruchomości.....	13
2.5. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego.....	14
2.6. Identyfikacja problemów.....	15
3. Sfera gospodarcza.....	16
3.1. Struktura gospodarki lokalnej.....	16
3.2. Rolnictwo.....	19
3.3. Leśnictwo.....	25
3.4. Handel i gastronomia.....	26
3.5. Turystyka.....	26
3.6. Identyfikacja problemów.....	28
4. Sfera społeczna gminy.....	29
4.1. Rynek pracy i bezrobocie.....	29
4.2. Oświata i wychowanie.....	32
4.3. Ochrona zdrowia.....	33
4.4. Kultura.....	34
4.5. Sport i rekreacja.....	35
4.6. Opieka społeczna.....	36
4.7. Bezpieczeństwo publiczne.....	40
4.8. Identyfikacja problemów.....	41
5. Finanse gminy Krośnice	42
5.1. Analiza danych historycznych.....	42
5.2 Analiza wskaźnikowa finansów gminy.....	43
6. Analiza SWOT gminy Krośnice	47

II. Konstrukcja strategii rozwoju.....	49
Misja gminy.....	49
1. Cel strategiczny nr 1: Rozwój gospodarki lokalnej.....	49
1.1. Cel operacyjny: Aktywizacja gospodarcza obszarów rolniczych gminy.....	49
1.2. Cel operacyjny: Stymulowanie sektora produkcji i usług	51
1.3. Cel operacyjny: Rozwój turystyki na terenie gminy Krośnice.....	54
1.4. Cel operacyjny: Skuteczna promocja gminy.....	61
2. Cel strategiczny nr 2: Rozwój infrastruktury technicznej na terenie gminy Krośnice.....	66
2.1 Cel operacyjny: Efektywna gospodarka odpadami.....	66
2.2 Cel operacyjny: Usprawnienie systemu komunikacyjnego gminy Krośnice.....	68
2.3 Cel operacyjny: Budowa systemu kanalizacji sanitarnej obejmującego teren gminy Krośnice.	73
3. Cel strategiczny nr 3: Stworzenie nowoczesnej infrastruktury na potrzeby rozwoju społeczno kulturalnego oraz turystyki na terenie gminy.....	76
3.1 Cel operacyjny: Budowa Centrum Turystyczno–Sportowo–Rekreacyjnego.....	76
3.2 Cel operacyjny: Rozbudowa infrastruktury edukacyjno - sportowej na terenie gminy	79
3.3 Cel operacyjny: Rozbudowa infrastruktury kulturalno – społecznej.....	81

I . Diagnoza układu lokalnego gminy Krośnice

1. Podstawowe informacje o gminie.

1.1. Położenie geograficzne

Gmina Krośnice położona jest w północno- wschodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie milickim. Od północy i zachodu graniczy z gminą Milicz, od południa z gminami Zawonia i Dobroszyce, od południowego wschodu z gminą Twardogóra, a od wschodu graniczy z województwem wielkopolskim. Południowo-zachodnia część gminy to fragment Wzgórz Twardogórskich, północno- wschodni obszar to część Kotliny Milickiej. Gmina wchodzi w skład Parku Krajobrazowego Doliny Baryczy. Ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe na tym terenie występują rozmaite gatunki roślin i zwierząt.

Krośnice są gminą o charakterze typowo rolniczym. Intensywnie prowadzona jest gospodarka rybacka i leśna. Występują gleby o niskiej bonitacji, a sama gmina posiada jeden z najniższych wskaźników bonitacyjnych gleb w dawnym województwie wrocławskim. Nie ma tutaj gleb klas I i II- grunty bardzo dobre nie występują. Niewiele jest też gruntów dobrych – III klasy. Na terenie gminy przeważają grunty średnie i słabe- IV i V-VI klasa. Surowce naturalne występujące w gminie Krośnice to gaz ziemny, którego złożę znajduje się w Wierzchowicach na głębokości od 1326,5 m do 1452 m p.p.m. Jest to największy w Polsce podziemny magazyn gazu. Innymi surowcami naturalnymi występującymi na terenie gminy są ropy oraz piaski i żwiry.

Najważniejsze szlaki komunikacyjne przebiegające przez gminę Krośnice to droga wojewódzka nr 446 Milicz-Krośnice-Twardogóra-Syców, a także droga wojewódzka nr 440 Trzebnica- Wrocław, z 2,5 kilometrowym odcinkiem przebiegającym przez gminę Krośnice przy granicy z gminą Milicz. Przez teren gminy w kierunku północ-południe przebiega lokalna linia kolejowa, jednotorowa, zelektryfikowana Oleśnica-Grabowno Wielkie-Milicz-Krotoszyn, z przystankami w Bukowicach, Krośnicach, Wierzchowicach.

Ludność gminy Krośnice skupiona jest w 22 sołectwach.

1.2. Powierzchnia

Gmina Krośnice zajmuje powierzchnię 17873 ha. Tereny użytkowane rolniczo zajmują 8654 ha (ok. 48% powierzchni gminy), w tym gruntów ornych jest 6161 ha, użytków zielonych 2438 ha. Tereny pod budownictwo mieszkalne zajmują 311 ha, tereny lasów to 6805 ha (ok. 38% powierzchni gminy), tereny wód otwartych (stawów) zajmują 1004 ha (ok. 6% powierzchni gminy), a nieużytków i innych terenów jest 1099 ha. Stawy zajmują powierzchnię 55 ha. Park krajobrazowy zajmuje 8294,2 ha powierzchni gminy Krośnice (ok. 46% powierzchni gminy).

Jak widać z powyższego zestawienia, w gminie Krośnice tereny są podzielone na typowo rolnicze, pod uprawy, a także na tereny leśne, pokrywające się z parkiem krajobrazowym. To ukazuje nam obraz Krośnic jako obszaru o wielkiej różnorodności przyrodniczej i czystości ekologicznej. Brak terenów przemysłowych, prawie połowa gminy objęta terenami leśnymi i wodnymi powodują, że jest to miejsce wymarzone dla osób szukających odpoczynku na łonie natury, z dala od zgiełku miasta.

1.3. Ludność i demografia

Ludność gminy Krośnice skupiona jest w 27 wsiach. W roku 2003 gminę zamieszkiwało 8044 osób. Największe miejscowości na terenie gminy to Krośnice (1754 mieszkańców), Bukowice (1602 mieszkańców) oraz Wierzchowice (749 mieszkańców). W gminie jest 2360 gospodarstw domowych, a średnia ilość osób w gospodarstwie wynosi 3,42. Tabele poniżej ukazują strukturę demograficzną gminy Krośnice.

Tabela – Struktura demograficzna gminy Krośnice.

	2001	2002	2003
Liczba osób ogółem	8067	8024	8044
Do 4 lat	460	460	467
Od 4 do 9 lat	550	550	552
Od 9 do 19 lat	1352	1352	1352
Od 30 do 60 lat	3136	3093	3105
Powyżej 60 lat	1235	1235	1235

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Gminy w Krośnicach

Tabela – Przyrost naturalny i migracje.

	2001	2002	2003
Liczba mieszkańców gminy	8067	8024	8044
Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych	38	-43	20
Urodzenia	112	37	82
Zgony	74	80	62
Saldo migracji w liczbach bezwzględnych	63	53	63
Napływ	145	155	152
Odpływ	82	102	89

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Gminy w Krośnicach

Analizując powyższe tabele, można zauważyć, że w porównaniu z rokiem 2001 liczba ludności bardzo zmalała w 2002. Przyrost naturalny był ujemny. Jednak rok 2003 przyniósł już zmianę. Przyrost naturalny był dodatni i zwiększyła się liczba mieszkańców. Spoglądając na migracje ludności, zauważamy, że większa ilość napływa do gminy niż ją opuszcza. To rokuje w przyszłości jej rozwojem. Widoczne osadnictwo ludzi, którzy pragną zamieszkać wśród wszechobecnej przyrody, jest dowodem na to, że tereny gminy są bardzo atrakcyjnym miejscem do zamieszkania.

2. Sfera ekologiczno - przestrzenna.

2.1. Naturalne walory turystyczne.

2.1.1. Park krajobrazowy i lasy

Gmina Krośnice leży na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Baryczy. Całkowita powierzchnia parku wynosi 87040 ha, a 8294,4 ha leży na obszarze gminy Krośnice. Jest to obszar bardzo zróżnicowany zarówno pod względem roślinności jak i zwierzyny zamieszkującej tereny parku. Naturalne warunki pozwoliły na bytowanie wielu gatunkom ptaków, między innymi czapli purpurowej, orłom bielikom, bocianom czarnym. W lasach występują dzięcioły. Na terenie rezerwatu znajduje się też największe w Europie Środkowej skupienie lęgowe gęsi. Lasy występujące na terenie parku to lasy sosnowe, bukowe i mieszane. Występują w nich różnorodne gatunki roślin i grzybów chronionych. Obfita jest ilość pospolitego bluszczu i paproci. Teren parku to również stawy, w których najpopularniejszą hodowlaną rybą jest karp. Brzegi stawów porośnięte są bujną roślinnością, szuwarami, wśród których schronienie znajdują liczne zwierzęta. Naturalne środowisko, nie zanieczyszczony ekosystem powoduje, że tereny parku i przez to również gminy Krośnice, na której terenach park się również znajduje, są miejscami wyjątkowymi, przyciągającymi każdego, kto tęskni za bliskością natury. Naturalne walory, niezależne od człowieka, powinny tym bardziej być przez ludzi szanowane, a ich wykorzystanie nie powinno burzyć równowagi ekologicznej.

Na terenie gminy Krośnice lasy zajmują powierzchnię 6805 ha, czyli około 38% powierzchni gminy. Jedynie 1,5% lasów znajduje się pod kontrolą osób prawnych i fizycznych. Lasami w 98,5% zarządza Państwo poprzez poszczególne nadleśnictwa i leśnictwa. Są to lasy bukowe, sosnowe i mieszane. Występuje w nich zwierzyna taka jak sarny, jelenie, dziki, a także mniejsze gatunki ssaków, ptaków i owadów. Roślinność przeważająca to głównie paprocie, bluszcz. W lasach występują różnorodne gatunki grzybów. Przyciąga to grzybiarzy i miłośników leśnych spacerów. W lasach nie ma jednak parkingów leśnych, które umożliwiłyby osobom przyjezdnym chwilę odpoczynku, a także pozostawienie samochodu przed dalszą wędrówką po lesie.

2.1.2. Pomniki przyrody

Na terenie gminy Krośnice, w lasach, na rozstajach, w parkach i zagajnikach, możemy spotkać unikatowe, wiekowe drzewa, uznane za pomniki przyrody. Sklasyfikowanych jest 28 pomników przyrody, w skład których wchodzi ponad czterdzieści dębów i jedna sosna. Obwody pierścienicy niektórych dochodzą nawet do 700 cm. Są to okazy, które warto zobaczyć. Jest to ciekawostka nie tylko dla tych, którzy są specjalistami z zakresu botaniki, lecz przede wszystkim dla tych, którzy są jej miłośnikami.

2.1.3. Stawy

Jak już wcześniej wspomniano, ważnym elementem przyrodniczym obszaru gminy Krośnice są stawy. Zajmują one 1006 ha czyli około 6% powierzchni gminy. Gmina leży w obszarze intensywnej gospodarki rybackiej. Większość stawów hodowlanych należy do Agencji Własności Skarbu Państwa i wchodzi w skład Zakładu Produkcji Rybackiej Krośnice-Wierzchowice, Brzostowo, Krośnice. Głównym kierunkiem produkcji jest produkcja karpia. Oprócz karpia występuje również w obsadach mieszanych lin, amur, tołpyga, sum, sandacz, szczupak i inne gatunki ryb, które poprzez doprowadzalniki przenikają do stawów hodowlanych. Oprócz stawów we władaniu Gospodarstwa Rybackiego Krośnice istnieją również stawy prywatne, a gospodarstwa rybackie mają tendencję do rozdrabniania się. Jest to zjawisko niekorzystne ze względu na trudności w koordynacji działań ekologicznych na tym terenie [Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krośnice]

Na obszarze gminy Krośnice nie ma naturalnych szlaków pieszych. Są lasy, parki i miejsca spacerowe nad stawami, które umożliwiają zainteresowanym osobom spędzać czas na łonie przyrody.

2.2. Czystość środowiska.

Gmina Krośnice jest gminą typowo rolniczą. Nie ma tu przemysłu, który w znaczący sposób wpływałby na zanieczyszczenie środowiska. Jak zostało już wcześniej wspomniane, gmina leży na terenie parku krajobrazowego i lokalizacja tam jakiegokolwiek przemysłu byłaby niemożliwa. Co prawda na terenie gminy istnieją przedsiębiorstwa, które zajmują się przetwórstwem spożywczym, obróbką drewna, transportem, jednakże ich działalność nie jest uciążliwa dla środowiska. Fakt występowania na terenie gminy, w parku krajobrazowym, lasach i stawach tak dużej ilości zwierząt i roślinności jest wynikiem braku wpływu gospodarki na środowisko naturalne.

Nie ma również uciążliwości związanej z emisją hałasu do środowiska. Szlaki komunikacyjne, przebiegające przez gminę to drogi wojewódzkie, które nie mają dużego natężenia ruchu. Firmy i przedsiębiorstwa również nie powodują emisji hałasu. Można więc śmiało powiedzieć, że gmina Krośnice jest miejscem cichym, w którym znaczącą rolę odgrywa przyroda.

Jak już zostało wspomniane, przedsiębiorstwa nie działają destrukcyjnie na naturalne środowisko w gminie. Największa ilość odpadów to odpady spożywcze, powiązane z gospodarką rolną, przetwórstwem owocowo-warzywnym, które są odprowadzane na składowisko w Wierzchowicach. Składowisko to jednak znajduje się na terenie parku krajobrazowego i pomimo że posiada naturalne uszczelnienie, ogrodzenie, drenaż, odgazowanie, spychacz, monitoring i pas zieleni, to istnieją obawy, że jego eksploatacja może być niebezpieczna. W 2005 roku ma zostać uruchomiona druga kwatera składowiska i pojawiają się opinie, twierdzące, że powinny najpierw zostać przeprowadzone dokładne badania geologiczne, aby stwierdzić, czy rzeczywiście to składowisko nadal może funkcjonować ze względu na lokalizację na terenie parku krajobrazowego. Istotną sprawą jest to, że nie spełnia ono dokładnych wymogów zawartych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk z 24 marca 2003 roku (Dz.U.61 poz.549). Wynika z tego, że najwyraźniej to składowisko nie spełnia wszystkich norm pozwalających mu na istnienie i może pojawić się problem z ewentualną szkodliwością dla parku krajobrazowego i całego ekosystemu przyrodniczego.

2.3. Infrastruktura techniczna.

2.3.1. Sieć wodociągowa.

Wszystkie miejscowości na terenie gminy Krośnice są zasilane z wodociągów gminnych. System zaopatrzenia w wodę powstawał sukcesywnie w latach '70, '80 i '90. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi 144 km, łączna długość przyłączy 43,59km (1463 przyłącza). W większości sieć wykonana jest z PCV i PE, tylko ok. 7% (odcinki sieci w Bukowicach i Krośnicach) wykonano z azbestocementu. Ogólna wydajność sieci wynosi 2780 m³/d. Woda czerpana jest z 8 ujęć wód podziemnych i uzdatnia w 5 stacjach uzdatniania wody (wraz z terenowymi zbiornikami wody uzdatnionej o pojemności 50-150 m³) zlokalizowanych w następujących miejscowościach:

- Bukowice – dobową wydajność stacji – 700 m³/d.
- Grabownica – dobową wydajność stacji 1200 m³/d.
- Kuźnica Czeszycka – dobową wydajność stacji 1200 m³/d.
- Łazy – dobową wydajność stacji 400 m³/d.

W sumie 1934 gospodarstwa objęte są siecią wodociągową co stanowi 99% mieszkańców gminy. Na terenie gminy istnieją również studnie nie eksploatowane. Wszystkie miejscowości na terenie gminy zasilane są z wodociągów gminnych. Zasoby wód wystarczają na pokrycie potrzeb gminy.

2.3.2. Sieć kanalizacyjna.

Sieć kanalizacyjna w gminie jest słabo rozwinięta. Jest to zaledwie 3,2 km wymagającej wymiany ponemieckiej sieci kanalizacyjnej, która obejmuje w sumie 10% mieszkańców gminy (190 gospodarstw domowych). Ścieki odprowadzane są poprzez jeden system kanalizacyjny do nowo wybudowanej i spełniającej normy UE mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków. Przepustowość eksploatacyjna oczyszczalni wynosi $Q = 350 \text{ m}^3/\text{d}$, pozwolenie wodnoprawne dla oczyszczalni ważne jest do końca 2010 roku. Oczyszczalnia jest obecnie wykorzystana w 30%. Sieć kanalizacyjna obejmuje tylko teren miejscowości Krośnice, na pozostałym terenie gminy ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone do oczyszczalni ścieków.

2.3.3. Zaopatrzenie w energię ciepłą.

Na terenie gminy nie występują scentralizowane systemy ogrzewania. Poszczególne budynki użyteczności publicznej lub mieszkalnictwa zbiorowego ogrzewane są lokalnymi

kotłowniami lub za pomocą pieców. Budynki indywidualne ogrzewane są piecami głównie na węgiel i koks.

2.3.4. Gospodarka odpadami.

Gmina Krośnice posiada jedno zorganizowane wysypisko śmieci o pojemności 80 tys. m³. Obecnie eksploatowana kwatera ma być zamknięta w 2005 roku, druga kwatera jest w fazie projektu. Składowisko znajduje się na terenie Parku Krajobrazowego, w związku z czym przyjmuje odpady tylko z terenu gminy. Otworzenie drugiej kwatery może być problematyczne ponieważ obiekt znajduje się na obszarze chronionym. Składowisko nie spełnia wymagań przewidzianych dla tego typu obiektów rozporządzeniem Ministerstwa Środowiska w związku z czym konieczna jest modernizacja bądź przebudowa obiektu. Podmiotem, który zajmuje się zbiorą odpadów na terenie gminy jest Zakład Usług Komunalnych w Krośnicach. Od roku prowadzona jest w gminie zbiórka selektywna tworzyw sztucznych. Brak jest zorganizowanych wylewisk odpadów płynnych.

2.3.5. Sieć elektryczna.

Energia elektryczna na terenie gminy dostarczana jest z punktów zasilania z Milicza i Twardogóry. Na terenie gminy znajdują się podstawowe sieci i urządzenia elektryczne. Cała gmina jest zelektryfikowana, energia rozprowadzona jest do poszczególnych odbiorców liniami napowietrznymi lub kablowymi niskich napięć. Każda z miejscowości zaopatrzona jest w jedną lub więcej stacji transformatorowych.

Przez teren gminy przebiega linia napowietrzna 110kV Pasikurowice-Odolanów.

2.3.6. Zaopatrzenie w gaz.

Sieć zaopatrzenia w gaz jest obecnie rozbudowywana. Do gazociągu podłączone są Krośnice i Wierzchowice, na terenach, które nie są zgazyfikowane rozwinięta jest dystrybucja gazu płynnego.

2.3.7. Drogi.

Gmina Krośnice leży na uboczu większych szlaków komunikacyjnych, styka się jednak z drogą krajową 440. Inne drogi to wojewódzka nr 446, jednak wymaga ona przebudowy i remontu. Drogi powiatowe i gminne to drogi w większości o niskich

parametrach. Łączna długość dróg wojewódzkiej i powiatowych obsługujących gminę przekracza 100km.

Gmina posiada również połączenia PKP i PKS z ważniejszymi miejscowościami na terenie powiatu oraz z Wrocławiem.

2.4. Własność nieruchomości.

Mieszkania w gminie Krośnice należą w ogromnej większości do osób fizycznych. Według Spisu Powszechnego na ogólną liczbę mieszkań 2292 do osób fizycznych należało 2069 mieszkań. Obecnie gmina dysponuje 40 budynkami mieszkalnymi (54 lokale mieszkalne) o łącznej powierzchni 2,2 tys. m². Przeciętna wielkość mieszkania wynosi 45 m². Mieszkania te są wykupywane, choć tempo wykupu się zmniejsza: w latach 2001-2003 było to odpowiednio 15, 9, 0 wykupionych mieszkań. Pozostałe mieszkania należą do Skarbu Państwa – 13, zakładów pracy – 52, spółdzielni – 3, pozostałych podmiotów – 9 (dane według Spisu Powszechnego).

Większość mieszkań będących własnością gminy znajduje się w budynkach zbudowanych w latach 1918-1944. Według Spisu Powszechnego tylko 8 mieszkań znajduje się w budynkach wybudowanych w latach 1971-1978.

Gmina posiada korzystnie zlokalizowane tereny pod inwestycje. Są to dwie działki o powierzchni 14,5 ha oraz 11,14 ha położone wzdłuż drogi wojewódzkiej. W pobliżu przebiega linia kolejowa, sieć wodociągowa i energetyczna.

Gmina posiada również działki budowlane w następujących miejscowościach:

- Brzostowo – 1 działka o pow. 1500 m²
- Bukowice – 2 działki o pow. 2200 m²
- Czeszyce – 3 działki o pow. 9600 m²
- Dziewiętlin – 3 działki o pow. 10000 m²
- Grabownica – 1 działka o pow. 900 m²
- Krośnice – 1 działka o pow. 900 m²
- Kuźnica Czeszycka – 1 działka o pow. 5200 m²
- Lędzina – 2 działki o pow. 1600 m²
- Luboradów – 3 działki o pow. 2900 m²

- Łazy – 5 działek o pow. 11271 m²
- Pierstnica – 1 działka o pow. 856 m²
- Stara Huta – 2 działki o pow. 11700 m²
- Suliradzice – 2 działki o pow. 6000 m²
- Świebodów – 1 działka o pow. 6250 m²
- Wierzchowice – 2 działki o pow. 3000 m²

Wszystkie działki znajdują się przy drogach utwardzonych, posiadają instalację wodną oraz energię elektryczną.

2.5. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego.

Wśród dóbr kultury znajdujących się na terenie gminy Krośnice szczególną uwagę zwraca kilka obiektów. Są to:

- Kościół Parafialny Św. Jana Chrzciciela w Kuźnicy Czeszyckiej (1789-1790), wyremontowano wieżę kościoła, wymieniono instalację elektryczną, przeprowadzono konserwację ołtarza i obrazów. Elewacja i dach są również po remoncie, stan dobry.
- Park w Pierstnicy (ok. 1900r.)
- Kościół ewangelicki Narodzenia NMP w Wierzchowicach (1770-1773r.), stan bardzo dobry, po remoncie, planowane jest wykonanie podświetlenia.
- Zespół pałacowo-parkowy w Krośnicach – zameczek z 1785 roku, przebudowany w połowie XIX wieku. Obecnie mieści się w nim Urząd Gminy. Stan bardzo dobry,
- Układ urbanistyczny wsi Wierzchowice
- Kompleks budynków Szpitala Neuropsychiatrycznego w Krośnicach – użytkowany, choć wymaga remontów. Obecnie prowadzone są prace konserwacyjne (malowanie, wymiana wykładzin, płytek), ale budynek wymaga większych nakładów. Konieczna jest wymiana instalacji sanitarnej i elektrycznej, remont dachu i elewacji budynku.
- Kościół filialny p.w. Chrystusa Dobrego Pasterza w Brzostowie – wybudowany na początku XX w., w stylu nawiązującym do form barokowych. W latach '90 XX wieku wykonano remont obiektu, stan dobry.

- Kościół Parafialny pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Bukowicach

Ponadto na terenie gminy istnieje szereg innych dóbr kultury, choć nie mają one statusu zabytków. Wśród nich należy wymienić 128 budynków i domów mieszkalnych oraz budynków gospodarczych. Niektóre wybudowane zostały jeszcze w 2 połowie XIX wieku. Ze względu na wiek budynków wiele z nich wymaga remontów.

Generalnie stan obiektów dziedzictwa kulturowego w gminie Krośnice jest zadowalający. Ponieważ prowadzone są prace remontowe i konserwatorskie, należy oczekiwać, że ich stan będzie się polepszał.

2.6. Identyfikacja problemów.

Występujące w sferze ekologiczno-przestrzennej obszary problemowe to, po pierwsze, mało wykorzystywane naturalne walory turystyczno – krajobrazowe. Stawy, lasy to miejsca, które powinny, z racji swojej atrakcyjności, stanowić mocną stronę gminy. Nie ma jednak odpowiednich działań zmierzających do przyciągnięcia tutaj turystów, nowych mieszkańców czy inwestorów zainteresowanych tym obszarem.

W sferze infrastrukturalnej największym problemem jest nieuregulowana gospodarka ściekami. Tylko niewielki teren gminy jest skanalizowany, a sieć kanalizacyjna jest stara i wymaga wymiany. Zbiorniki bezodpływowe, w których gromadzone są ścieki, są często nieszczelne. Konieczna będzie również rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w celu dostosowania jej do odbioru prognozowanych ilości ścieków ze wszystkich miejscowości w gminie Krośnice.

Składowisko odpadów ze względu na fakt, iż nie spełnia wymogów opracowanych przez Ministra Środowiska, będzie wymagało modernizacji lub rozbudowy, co niesie ze sobą duże koszty inwestycyjne. Niekorzystna lokalizacja składowiska na terenie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych i obszarów chronionych może być przyczyną problemów ekologicznych. Ponieważ składowisko posiada tylko uszczelnienie naturalne, a grunty, na których się znajduje, cechują się znaczną przepuszczalnością, możliwa jest migracja zanieczyszczeń.

3. Sfera gospodarcza

3.1. Struktura gospodarki lokalnej.

Na terenie gminy Krośnice liczba podmiotów gospodarczych wygląda następująco:

- W 2001 roku było 93 podmiotów gospodarczych,
- W 2002 roku było 134 podmiotów gospodarczych,
- W 2003 roku było 159 podmiotów gospodarczych.

[Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Krośnicach]

Jak widać z powyższego zestawienia, liczba podmiotów gospodarczych rośnie. Dzięki temu istnieje możliwość szybszego rozwoju gminy, zmniejszenia bezrobocia i zwiększenia zatrudnienia, jeśli tendencja rosnąca będzie trwała.

Tabela – Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w KRUPGN REGON*

Ogółem	403	426	466
Sektor publiczny	25	24	24
Sektor prywatny	378	402	442
Jednostki budżetowe	Brak danych	22	21
Spółki prawa handlowego	5	6	7
Spółki z udziałem kapitału zagranicznego	4	3	4
Osoby fizyczne	325	350	389
Przedsiębiorstwa państwowe	0	0	0

*bez jednostek lokalnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Statystycznego we Wrocławiu

Jak widać w powyższej tabeli, istnieje tendencja rosnąca. Zwiększa się liczba zarejestrowanych podmiotów i osób fizycznych. Sytuacja w sektorze państwowym nie zmienia się.

Tabela - Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w KRUPGN REGON według sekcji*

	2000	2001	2002
Ogółem	403	426	466
Przemysł	60	56	62
Budownictwo	35	39	41
Handel i naprawy	126	125	139
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	34	36	38
Obsługa nieruchomości i firm, nauka	25	27	33
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	19	27	29

*bez jednostek lokalnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Statystycznego we Wrocławiu

Powyższa tabela przedstawia podział zarejestrowanych podmiotów na sekcje. Wynika z niej, że również w tym podziale widoczna jest tendencja rosnąca. Zwiększa się ilość podmiotów pracujących w określonych sekcjach. Najwięcej jest podmiotów związanych z handlem i naprawami, czyli z najbardziej usługową sekcją gospodarczą.

W gminie Krośnice do najważniejszych gałęzi gospodarczych należy zaliczyć przemysł drzewny, obróbkę i sprzedaż, przetwórstwo owocowe oraz handel.

Największymi firmami działającymi na terenie gminy są firma B&D Sp. z o.o., zajmująca się wytwarzaniem wyrobów z drewna i ich sprzedażą, zatrudniająca 120 osób oraz Piekarnia „Familijna” w Kuźnicy Czeszyckiej wytwarzająca pieczywo, zajmująca się jego sprzedażą i dystrybucją; firma ta zatrudnia 139 osób. Pozostałe firmy zatrudniają od kilku do kilkunastu pracowników. Są to firmy stolarskie, piekarnia, tartak, firma transportowa a także małe firmy rodzinne i pojedynczych osób. Jednakże nie każda firma działa tylko w jednej sekcji. Poszczególne firmy są zarejestrowane pod różną formą działalności, co daje im szerszą swobodę.

Na terenie gminy Krośnice istnieją instytucje reprezentujące przedsiębiorców. Jest to Rada Gminna Zrzeszenia LZS w Krośnicach, która zrzesza 154 członków i zajmuje się działalnością sportową. Drugą instytucją jest Stowarzyszenie Ziemi Krośnickiej „Branda”, zrzeszające 17 członków i zajmujące się aktywizacją obszarów wiejskich. W gminie jest też 10 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej zajmujących się ochroną przeciwpożarową. Jednak tylko 6 z nich prowadzi działalność: w Wierzchowicach (22 członków), w Łazach (21 członków), w Brzostowie (23 członków), w Bukowicach (23 członków), w Grabownicy (25 członków) i w Kuźnicy Czeszyckiej (24 członków).

3.2. Rolnictwo

Tabela: Struktura gospodarstw rolnych

Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych	2001	2002	2003
Do 5 ha powierzchni	528	560	582
Powierzchnia 5-10 ha	170	171	172
Powierzchnia 10-50 ha	177	179	179
Powierzchnia pow.50 ha	12	12	12
Razem	887	922	945

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Gminy w Krośnicach.

Jak wynika z powyższej tabeli, najwięcej gospodarstw rolnych to gospodarstwa małe o powierzchni do 5 ha. Stanowią one około 60% wszystkich gospodarstw rolnych. Ilość gospodarstw rolnych w przedziałach 5-10 ha i 10-50 ha jest bardzo do siebie zbliżona i w sumie daje około 38% wszystkich gospodarstw rolnych. Pozostałe 2% gospodarstw to gospodarstwa duże o powierzchni powyżej 50 ha. Jednocześnie istotnym jest tutaj zaznaczenie, że podane procentowo dane dotyczą ilości gospodarstw a nie przeliczenia na wielkość w ha.

Tabela – Struktura powierzchni ze względu na klasę gruntów

Struktura gruntów ornych w gminie	Powierzchnia w hektarach
Grunty bardzo dobre – klasa I i II	Nie występują
Grunty dobre – klasa III	485 ,77 ha
Grunty średnie – klasa IV	1282 ,41 ha
Grunty słabe – klasa V i VI	3186 ,06 ha

Struktura użytków zielonych w gminie	Powierzchnia w hektarach
Grunty bardzo dobre – klasa I i II	Nie występują
Grunty dobre – klasa III	74, 41 ha
Grunty średnie – klasa IV	1170, 48 ha
Grunty słabe – klasa V i VI	848, 73 ha

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Krośnicach

Jak wynika z powyższej tabeli, grunty w gminie Krośnice zaczynają się dopiero od klasy III. Najwięcej jest jednak słabych gleb klas V i VI, które nie nadają się do użytkowania rolnego. W sumie, na podstawie danych w tabeli wynika, że gruntów klasy III i IV jest około 1700 ha.

Ze względu na własność gruntu, strukturę powierzchni możemy podzielić następująco:

- własnością osób fizycznych jest 560,18 ha gruntów III klasy, 2452, 89 ha gruntów klasy IV i 4034, 79 ha gruntów klas V – VI,
- własnością osób prawnych jest 342 ,96 ha gruntów klasy III, 709 ,76 ha gruntów klasy IV i 917 ,49 ha gruntów klas V – VI,
- gmina wydzierżawiła osobom fizycznym 0,98 ha gruntów klasy III, 4,35 ha gruntów klasy IV i 20,01 ha gruntów klas V – VI.

Podobnie jak w tabeli, również w tym zestawieniu pojawia się dominująca ilość gruntów słabych, zarówno w posiadaniu osób fizycznych jak i osób prawnych oraz wydzierżawionych przez gminę osobom fizycznym.

Tabela - Dynamika obrotu ziemią w okresie 2001- 2003

Nabywcy	Ogólna powierzchnia gruntów sprzedanych przez gminę (ha)		
	2001	2002	2003
Osoby fizyczne	1,9	2,8	3,7

Nabywcy	Ogólna powierzchnia gruntów sprzedanych przez gminę (ha)		
	2001	2002	2003
Z gminy	1,5	2,2	2,2
Spoza gminy	0,4	0,6	1,5

Nabywcy	Ogólna powierzchnia gruntów sprzedanych przez Skarb Państwa (ha)		
	2001	2002	2003
Osoby fizyczne	111,64	233,24	3,76
Z gminy	0,06	50,55	3,76
Spoza gminy	111,58	182,69	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Krośnicach

Jak wynika z danych przedstawionych w tabelach, gmina w latach 2001-2003 sprzedawała bardzo mało gruntów. Jest to wynikiem również tego, że na terenie gminy większość gruntów należy do właścicieli prywatnych. Zauważyć należy również, że gmina sprzedawała więcej gruntów osobom z gminy niż spoza niej. Trochę inaczej wygląda kwestia sprzedaży gruntów przez Skarb Państwa. W latach 2001 i 2002 najwięcej gruntów zostało kupionych przez osoby fizyczne spoza gminy. W 2003 roku osobom spoza gminy nie sprzedano gruntów należących do Skarbu Państwa.

Jeśli chodzi o ilość gruntów sprzedanych przez osoby fizyczne, w roku 2001 osoby fizyczne z gminy zakupiły 19,24 ha, a osoby fizyczne spoza gminy 44,06 ha. W roku 2002 osoby fizyczne spoza gminy zakupiły 36,38 ha. W roku 2003 osoby fizyczne z gminy zakupiły 43,94 ha, a osoby spoza gminy 36,62 ha.

Grunty sprzedane przez osoby prawne w roku 2001 obejmują 3,08 ha, zakupione przez osoby fizyczne z gminy i 36,71ha zakupione przez osoby fizyczne spoza gminy. W roku 2002 osoby fizyczne z gminy zakupiły 25,45 ha, a osoby spoza gminy 133,33 ha. W roku 2003 osoby fizyczne z gminy zakupiły 16,43 ha, a osoby fizyczne spoza gminy zakupiły 1,65 ha.

Jak wynika z powyższych danych, grunty nie były kupowane przez osoby prawne, a jedynie przez osoby fizyczne. [Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Krośnicach].

Według Spisu Powszechnego w 2002 roku, możliwe było uzyskanie następujących danych dotyczących rolnictwa. Przedstawiają one strukturę gospodarstw rolnych, rodzaj zasiewów i ich powierzchnię.

Tabela: Struktura gospodarstw rolnych

Liczba gospodarstw	1084
Gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą	582
Gospodarstwa o działalności wyłącznie pozarolniczej	70
Gospodarstwa o działalności rolniczej i pozarolniczej	130
Gospodarstwa nie prowadzące działalności rolniczej i pozarolniczej	302

Gospodarstwa rolne prowadzące działalność pozarolniczą	200
W tym działające w 1 sekcji	184
Działające w 2 sekcjach	16
Handel	42
Przetwórstwo przemysłowe	35
Budownictwo	8
Transport i magazynowanie	13
Agroturystyka, wynajem pokoi i innych	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Spisu Powszechnego z 2002 roku

Jak widać w powyższej tabeli, najwięcej, bo ponad połowa, gospodarstw prowadzi działalność rolniczą. Również gospodarstwa prowadzące zarówno działalność rolniczą jak i pozarolniczą można sklasyfikować w tej grupie. Gospodarstwa zajmujące się działalnością pozarolniczą prowadzą ją w sekcjach, które zostały opisane jako dominujące wśród przedsiębiorców gminy Krośnice.

Tabela: Powierzchnia zasiewów głównych ziemiopłodów

Ogółem	3198 ha
Zboża ogółem	2845 ha
W tym: pszenica	435 ha
Żyto	216 ha
Jęczmień	96 ha
Owies	274 ha
Pszenżyto	633 ha
Mieszanki zbożowe	871 ha
Ziemniaki	226 ha

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Spisu Powszechnego z 2002 roku

Tabela: Gospodarstwa rolne ze względu na rodzaj upraw

Gospodarstwa uprawiające:	Wielkość upraw w %
Zboża	48,4
Ziemniaki	44,7
Warzywa	5,7
Pastewne	4,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Spisu Powszechnego z 2002 roku

Powyższa tabela ukazuje, że podstawowymi rodzajami upraw w gminie Krośnice są zboża i ziemniaki, które w sumie stanowią około 90% wszystkich upraw.

Tabela – Powierzchnia upraw drzew owocowych

Rodzaj uprawy	Ilość w ha	Ilość w %
Ogółem	153,3	100
Jabłonie	107,8	70,3
Grusze	0,4	0,3
Śliwy	2,2	1,5
Wiśnie	35,6	23,3
Czereśnie	4,2	2,7
Pozostałe	3	1,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Spisu Powszechnego z 2002 roku

W gospodarstwach rolnych było 989 sztuk bydła i 3614 sztuk trzody chlewnej.

3.3. Leśnictwo

Jak już wcześniej zostało wspomniane, na terenie gminy Krośnice lasy zajmują powierzchnię 6805 ha, czyli około 38% powierzchni gminy. Lasami w 98,5% zarządza Państwo poprzez poszczególne nadleśnictwa i leśnictwa. Jedynie 1,5% lasów znajduje się w rękach osób fizycznych i prawnych.

Są to lasy bukowe, sosnowe i mieszane. Występują w nich sarny, jelenie, dziki, a także mniejsze gatunki ssaków, ptaków i owadów. Roślinność przeważająca to głównie paprocie, bluszcz. W lasach występują różnorodne gatunki grzybów.

Infrastruktura leśna jest jednak bardzo uboga. Brakuje parkingów leśnych, miejsc do odpoczynku. Jednak samo piękno tych lasów jest wartością samą w sobie, przyciągają one zainteresowane osoby chcące poprzybywać na łonie natury i odpocząć od zgiełku miasta.

3.4. Handel i gastronomia

Na obszarze gminy Krośnice znajduje się 59 sklepów. Są to przeważnie sklepy spożywczo – przemysłowe, nastawione na sprzedaż artykułów spożywczych, rolnych. Są również piekarnie, zakłady obróbki drewna, w których równocześnie prowadzona jest sprzedaż. Dominuje handel obwoźny odzieżą, żywnością, płodami rolnymi i artykułami przemysłowymi.

Na terenie gminy Krośnice nie ma targowiska.

Na terenie gminy znajduje się jedna stacja benzynowa.

W Krośnicach ma swój oddział Bank Spółdzielczy w Miliczu. Obsługuje on klientów indywidualnych, przedsiębiorców, rolników, udziela kredytów. Obok oddziału banku dostępny jest również bankomat.

Na terenie gminy jest sześć lokali gastronomicznych. Są to bary i restauracje.

3.5. Turystyka

Na terenie gminy Krośnice są dwa obiekty (oprócz obiektów agroturystycznych), które śmiało mogą służyć jako baza noclegowa dla turystów, myśliwych, grzybiarzy. Pierwszy z nich to dom myśliwski w Kubryku. Oferuje on wysoki standard kwaterunku, połączony z rekreacją i salą konferencyjną. Drugi to hotel i restauracja w Wierzchowicach, również oferujący miejsca noclegowe.

Są również 2 gospodarstwa agroturystyczne. Jedno w Wierzchowicach, drugie w Kuźnicy Czeszyckiej. Oferują miejsca noclegowe po przystępnych cenach.

W gminie Krośnice istnieją więc w sumie cztery obiekty z bazą noclegową, co, jak na tak niewielką gminę, jest zjawiskiem bardzo pozytywnym. Świadczy to o tym, że właściciele tych obiektów zdają sobie sprawę z atrakcyjnego położenia gminy w sąsiedztwie lasów, parku krajobrazowego i stawów i robią duży krok do przodu, aby przyciągnąć tam turystów. Jest to bardzo dobra sytuacja wyjściowa dla gminy, która ma już załączki infrastruktury rekreacyjno- wypoczynkowej. To dobrze rokuje na przyszłość, ponieważ przyroda obszaru Doliny Baryczy będzie przyciągała coraz więcej turystów. Należy jednak dodać, że na terenie gminy nie ma pól namiotowych, kampingów. Jest to bariera dla turystów młodych, którzy preferują tego typu wypoczynek.

Uatrakcyjnieniem spędzanego czasu są na pewno trasy rowerowe, które pozwolą zwiedzić gminę i podziwiać piękno otaczającej przyrody. Te trasy to:

- Trasa nr 1 z Milicza do Karłowa przez Wąbnice, Krośnice, Pierstnicę, Bukowice, Łazy. Cała trasa ma długość 40 km. Przez teren gminy przebiega około 20 km tej trasy.
- Trasa nr 3 z Milicza do Karłowa o długości 28 km przez Wierzchowice i Grabownicę
- Trasa nr 6 z Milicza do Milicza o długości 41 kilometrów przez Krośnice, Wierzchowice, Świebodów
- Trasa nr 7 z Milicza do Karłowa o długości 52 km przez Grabownicę, Wierzchowice, Czarnogoździce
 - Trasa nr 10 z Krośnic przez Kotlarkę, Czeszyce, Kuźnicę Czeszycką, Suliradzice, Grabownicę, Żeleźniki, Police, Dziewiętlin, Wierzchowice, do Krośnic. Ta trasa rowerowa w całości przebiega przez gminę Krośnice. Pozwala to rowerzystom na poznanie uroku gminy i jej najciekawszych miejsc podczas jednej wycieczki rowerowej [Źródło: R. Jaśniewski - Milicz, Cieszków, Krośnice i okolice. Przewodnik]

Obecnie ruch turystyczny na obszarze gminy Krośnice ogranicza się do ruchu leśnego, grzybiarzy i myśliwych. Nie ma organizowanych wycieczek ani pielgrzymek do miejsc sakralnych. Mało wykorzystywane są naturalne miejsca takie jak lasy i stawy. Ich wykorzystanie można sprowadzić jedynie do celów spacerowych. Możliwe, że jest to wynikiem tego, iż w większości są one własnością Państwa, a nie gminy, która te tereny mogłaby zagospodarować, wykorzystać turystycznie i pozyskać inwestorów, którzy przyciągnęliby turystów.

3.6. Identyfikacja problemów.

Można wymienić kilka obszarów problemowych ze sferą gospodarczą gminy Krośnice. Po pierwsze, położenie gminy na terenie parku krajobrazowego stwarza pewne ograniczenia rozwoju przemysłu. Przemysł ten mógłby w przyszłości negatywnie wpłynąć na stan środowiska naturalnego na obszarze przyrodniczym chronionym prawem. Dlatego też, poszukując inwestorów, należy orientować się na przemysł nieuciążliwy dla środowiska naturalnego. Po drugie gospodarka lokalna jest mało zróżnicowana. Podstawowym obszarem działalności jest obróbka drewna i przetwórstwo owocowe. Jest to, między innymi, wynikiem specyficznego położenia gminy na terenie parku. Po trzecie, brak jest targowiska, na którym miejscowi kupcy mogliby sprzedawać swoje produkty. Powoduje to, że prowadzą oni handel obwoźny na terenie powiatu, natomiast targowisko pozwoliłoby oferować swoje produkty mieszkańcom gminy Krośnice. Po czwarte, słabo rozwinięta jest infrastruktura turystyczna. W gminie mamy do czynienia ze słabo rozwiniętą bazą noclegową i gastronomiczną. Niedostatecznie wyeksponowane są istniejące atrakcje turystyczne. W bardzo małym stopniu wykorzystuje się zasoby, jakie posiada gmina – takie jak stawy i lasy. Szczególnie brakuje skutecznej promocji oraz bodźców stymulujących miejscową ludność do aktywności w zakresie świadczenia usług turystycznych. Brak zaplecza stanowi istotny hamulec dla przyciągnięcia turystów.

4. Sfera społeczna gminy.

4.1. Rynek pracy i bezrobocie.

Bezrobocie, jego wielkość i struktura, jest jednym z najważniejszych czynników warunkujących rozwój gminy. W ciągu ostatnich 3 lat zaznaczył się spadek stopy rejestrowanego bezrobocia; w latach 2001-02003 bezrobocie wynosiło odpowiednio 22,4%, 22,3%, 21,8%. Tabele poniżej ukazują informacje na temat struktury bezrobocia.

Bezrobotni zarejestrowani w gminie Krośnice (stan na 31.03.2004).

		Ogółem		Z prawem do zasiłku	
		Razem	W tym Kobiety	Razem	W tym Kobiety
OSOBY	Poprzednio pracujące	562	273	152	49
	W tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	59	28	43	18
	Dotychczas niepracujące	144	105	5	0
Niepełnosprawni		7	4	1	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP w Miliczu

Jak wynika z powyższych danych, choć bezrobocie w mniej więcej równym stopniu dotyka zarówno mężczyzn i kobiet, w szczególnie trudnej sytuacji znajdują się bezrobotne kobiety, z których 82% nie ma prawa do zasiłku. Wśród mężczyzn 73% nie ma prawa do zasiłku. Łącznie 76% bezrobotnych mieszkańców gminy Krośnice jest pozbawionych prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Istotnym problemem jest również fakt, że znaczna część bezrobotnych dotychczas jeszcze nie pracowała. Są to prawdopodobnie w większości bezrobotni absolwenci. Stanowią oni nieco ponad 17% ogółu bezrobotnych, prawie 73% tej grupy bezrobotnych stanowią kobiety.

Wykształcenie bezrobotnych w gminie Krośnice.

Absolwenci szkół					
Rok	Wyższych	Policealnych i średnich zawodowych	Liceów Ogólnokształcących	Zasadniczych Zawodowych	Podstawowych
2001	16	118	34	271	272
2002	12	114	30	253	267
2003	12	108	41	273	280
31.III.2004	11	109	44	263	279

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP w Miliczu

Największą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby z podstawowym i zasadniczym zawodowym wykształceniem – jest to prawie 77% ogółu bezrobotnych. Trudności ze znalezieniem pracy są też widoczne wśród osób o wykształceniu policealnym i średnim zawodowym; grupa ta stanowi ok. 25% ogółu bezrobotnych.

Stopa bezrobocia wśród poszczególnych grup utrzymuje się w ostatnich latach na mniej więcej stałym poziomie, nie widać tu większych zmian mogących świadczyć o istnieniu wyraźnego trendu.

Czas pozostawania bez pracy – stan na 31.03.2004

	Ogółem	W tym kobiety
1 miesiąc	28	13
1-3 miesięcy	93	43
3-6 miesięcy	114	38
6-12miesięcy	152	71
12-24 miesięcy	133	83
Pow. 24 miesięcy	186	130

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP w Miliczu

Bezrobotni z terenu gminy Krośnice to w większości objęci bezrobociem długotrwałym. Spośród bezrobotnych 26% pozostaje bez pracy dłużej niż rok. Osoby pozostające bez pracy od pół roku i dłużej stanowią łącznie ok. 67% ogółu bezrobotnych. W grupach tych zaznacza się wyraźnie grupa bezrobotnych kobiet; stanowią one niemal 70% osób pozostających bez zatrudnienia dłużej niż rok. Wśród osób bezrobotnych dłużej niż pół roku również kobiety wyraźnie przeważają – 60%.

Wiek bezrobotnych – stan na dzień 31.03.2004

Wiek bezrobotnych	Ogółem	W tym kobiety
15-17 lat	0	0
18-24 lat	225	130
25-34 lat	166	95
35-44 lat	143	81
45-54 lat	154	68

55-59 lat	18	4
60-64 lat	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP w Miliczu.

Jak wynika z tabeli grupującej bezrobotnych ze względu na wiek, bezrobocie w Krośnicach szczególnie dotkliwe jest dla osób młodych. Grupa wiekowa 18-24 lat stanowi najliczniejszą grupę bezrobotnych (32%). Jest to szczególnie niebezpieczne dla społeczności lokalnej, ponieważ osoby, które już u początku swojej kariery zetknęły się z bezrobociem, mogą mieć w przyszłości trudność z włączeniem się do aktywnego życia zawodowego. Kolejne grupy wiekowe stanowią odpowiednio 20 do 235 ogółu bezrobotnych. Wyjątkiem jest grupa osób w wieku 55-60 lat, stanowi ona tylko 2% ogółu osób pozostających bez zatrudnienia.

W roku 2003 aktywną formą walki z bezrobociem objęte zostały w sumie 92 osoby, w tym:

- prace interwencyjne 27 osób
- roboty publiczne 23 osoby
- rozpoczęcie szkolenia lub stażu 42

Wśród pozostających bez pracy wyróżniają się liczbowo osoby o zawodach: ekonomista – 22, kucharz – 26, murarz – 19, sprzedawca – 33, krawiec – 23, stolarz meblowy – 25, robotnik placowy – 34.

Wśród głównych czynników decydujących o wysokości dochodów i bezrobociu mieszkańców gminy należy wymienić:

- niski poziom wykształcenia społeczeństwa
- wysoki wskaźnik bezrobocia wśród osób z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym
- duży udział osób bez prawa do zasiłku
- wysoki udział młodzieży do 24 roku życia
- mała ilość ofert pracy
- migracja osób z wykształceniem wyższym do dużych ośrodków miejskich

4.2. Oświata i wychowanie.

Na terenie gminy znajdują się 3 szkoły podstawowe, 3 gimnazja i przedszkole.

Zespół Szkół (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum) w Bukowicach zatrudnia ogółem 40 nauczycieli w tym 38 z wykształceniem wyższym. Do szkoły uczęszcza w sumie 495 uczniów, z czego 335 to uczniowie szkoły podstawowej, a 160 to uczniowie Gimnazjum. Liczba uczniów w szkole w ostatnich latach nieznacznie się zmniejszyła. Budynek szkoły jest w trakcie modernizacji, remontu kapitalnego wymaga również świetlica szkolna (przygotowywany jest obecnie projekt). Szkoła posiada stołówkę i salę gimnastyczną, brak jest boiska, ale jest ono w trakcie organizacji. W szkole znajduje się pracownia komputerowa z 10 stanowiskami z dostępem do Internetu. Dzieci dowożone są do szkoły przez prywatnego przewoźnika opłaconego przez gminę.

Zespół Szkół (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum) w Kuźnicy Czeszyckiej zatrudnia 17 nauczycieli, w tym 15 z wykształceniem wyższym. Do szkoły uczęszcza 194 uczniów, z czego 138 do Szkoły Podstawowej i 56 do Gimnazjum. Liczba uczniów w szkole utrzymuje się na stałym poziomie. Zespół Szkół zajmuje 2 budynki; nowy w bardzo dobrym stanie technicznym z 1998 roku oraz stary budynek - po remoncie - również w dobrym stanie technicznym. Ponadto szkoła wyposażona jest w salę gimnastyczną, boisko i świetlicę. Świetlica pełni również funkcje stołówki, jednak posiłki przygotowywane są poza szkołą. W pracowni komputerowej znajduje się 10 stanowisk z dostępem do internetu. Uczniowie dowożeni są do szkoły przez prywatnego przewoźnika opłaconego przez gminę.

Zespół Szkół (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum) w Krośnicach zatrudnia 39 nauczycieli w tym tylko dwóch bez wykształcenia wyższego. Do szkoły uczęszcza w sumie 421 uczniów. Liczba uczniów zmniejsza się; prognozy wskazują, że trend ten odwróci się w roku 2005/2006. Problemem jest stan techniczny budynku. Jest to budynek adaptowany, nie spełniający wymogów technicznych i wymogów SANEPID, w bardzo złym stanie technicznym. W podobnym stanie znajduje się stołówka oraz sala gimnastyczna, które również wymagają remontów. W szkole znajduje się pracownia komputerowa wyposażona w 19 stanowisk z dostępem do internetu. Brak jest natomiast boiska, którego funkcje pełni przyszkolny teren zielony. Uczniowie dowożeni są do szkoły przez PKS oraz prywatnego przewoźnika.

Do przedszkola uczęszcza 58 dzieci i liczba ta w ostatnich latach maleje. Wychowankami przedszkola opiekuje się 5 wychowawców, z czego jeden ma wykształcenie wyższe. Budynek jest w raczej dobrym stanie, choć kierownictwo przedszkola zgłasza potrzebę remontu okien, sanitariatów i dachu. Dzieci korzystają z sali gimnastycznej Zespołu Szkół.

4.3. Ochrona zdrowia.

Na terenie gminy Krośnice znajdują się 3 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Bukowicach, Krośnicach i Kuźnicy Czeszyckiej, których rozlokowanie na terenie gminy jest korzystne. Ponadto funkcjonują 2 prywatne gabinety stomatologiczne: w Bukowicach i Krośnicach oraz jako oddzielne zakłady: Wojewódzki Szpital Neuropsychiatrii i Dom Pomocy Społecznej w Krośnicach.

Do wykonywanych praktyk należą:

- lekarz rodzinny – Bukowice, Krośnice, Kuźnica Czeszycka
- stomatologia – Bukowice, Krośnice

Generalnie praktyki lekarskie odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców gminy. Jedynym problemem jest tu dostęp do stomatologa; ze względu na odległość do ośrodka zdrowia w Krośnicach ok. 1200 osób ma ograniczony dostęp do tych świadczeń. W gminie Krośnice nie ma specjalistycznych praktyk lekarskich. Krośnice położone są stosunkowo blisko Milicza, w którym znajdują się placówki oferujące wyspecjalizowaną pomoc lekarską. Tam mieszkańcy mogą liczyć na badania specjalistyczne.

4.4. Kultura.

Na terenie gminy znajdują się następujące placówki i obiekty kulturalne:

- Gminny Zespół Kultury i Bibliotek (Dom Kultury) GZKiB w Bukowicach
- Biblioteki Publiczne w Bukowicach, Wierzchowicach i Kuźnicy Czeszyckiej
- Amfiteatr w Krośnicach
- Kino w Krośnicach
- Świetlice Wiejskie (w ramach GZKiB) w Kotlarce, Łazach Wielkich, Pierstnicy, Wąbnicach, Krośnicach, Starej Hucie, Suliradzicach, Dziewiętlinie, Dąbrowie, Lędzinach, Czeszycach, Świebodowie, Kuźnicy Czeszyckiej, Żeleźnikach, Luboradowie.
- Świetlica środowiskowa w Wierzchowicach

Głównym organizatorem wydarzeń kulturalnych w gminie jest Gminny Zespół Kultury i Bibliotek. Imprezy kulturalne mają prawie wyłącznie charakter lokalny. Wyjątkiem jest tu konkurs poetycki „O ludzką twarz człowieka” o charakterze ogólnopolskim. Poniższa lista zawiera wykaz imprez kulturalnych gminy wraz z ich organizatorami:

- Konkurs poetycki „O ludzką twarz człowieka” – GZKiB, Parafia Rzymskokatolicka w Krośnicach.
- Gminne Święto Plonów – GZKiB, Rada Sołecka
- Święto Sadów – GZKiB, Związek Sadowników
- Dzień Strażaka – GZKiB, OSP
- Gminny Przegląd Małych Form Teatralnych – GZKiB
- Przegląd Piosenki Religijnej – GZKiB, Zespół Szkół w Bukowicach
- Gminny Konkurs Recytatorski - GZKiB, Zespół Szkół w Bukowicach
- Gminne obchody Święta Niepodległości – GZKiB
- Festyn rekreacyjno-sportowy w Kuźnicy Czeszyckiej – GZKiS, LZS
- Dzień Dziecka – GZKiS, Rada Sołecka
- Gminne obchody Dnia Seniora – GZKiS
- Gminny Przegląd Obrzędów (Jasełka) – GZKiS

Wszystkie gromadzą od 150 do 300 uczestników.

Imprezy kulturalne na terenie gminy Krośnice adresowane są głównie do mieszkańców samej gminy, brak jest wydarzeń o szerszym zasięgu, które mogłyby przyciągnąć turystów.

Ponadto przy Domu Kultury w Bukowicach działa chór „Ballada”, a w świetlicy w Pierstnicy Małej zespół dziecięco-młodzieżowy „Pierścienie”.

4.5. Sport i rekreacja.

W gminie Krośnice znajdują się 3 przyszkolne sale sportowe i jedno boisko. Ponadto funkcjonują jeszcze boiska wiejskie. Jedna z sal wymaga jednak poważnego remontu (Krośnice). Przy Zespole Szkół w Krośnicach znajduje się teren zielony, który może zostać zaadaptowany na boisko. Organizatorem imprez sportowych na terenie gminy jest LZS. Imprezy te mają wyłącznie charakter lokalny.

Imprezy sportowe na terenie gminy Krośnice:

- Drużynowy Turniej Tenisa Stołowego w Świebodowie
- Turniej Halowy w Piłce Siatkowej w Krośnicach
- Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta w Krośnicach
- Turniej-festyn w Bukowicach
- Festyn Sportowy w Łazach
- Indywidualny Turniej Tenisa Stołowego w Bukowicach
- Turniej Szachowy w Krośnicach
- Biegi Przelajowe Szkół w Krośnicach
- Turniej Piłki Nożnej dla dzieci w Mikołajkach
- Festyn – Turniej Piłki Siatkowej na otwartej przestrzeni w Świebodowie

Gmina posiada również tereny rekreacyjne w obrębie wsi :

- Dziewiętlin- 2.30ha terenów zabudowy rekreacyjno-mieszkaniowej
- Czarnogoździce- 2.35ha terenów zabudowy rekreacyjno-mieszkaniowej
- Łazy- 3.10ha- teren usług turystycznych

4.6. Opieka społeczna.

Jednym z ważniejszych czynników wpływających na kondycję społeczności lokalnej są kwestie związane z pomocą społeczną. Poniższa tabela zawiera informacje dotyczące powodów trudnej sytuacji życiowej rodzin zamieszkałych w gminie Krośnice.

Tabela. Powody trudnej sytuacji życiowej (liczba rodzin).

POWODY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	2001	2002	2003
Ubóstwo	403	414	361
Sieroctwo	-	-	-
Bezdomność	-	-	-
Ochrona macierzyństwa	121	91	70
Bezrobocie	251	270	256
Niepełnosprawność	118	181	222
Długotrwała choroba	197	239	242

Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych prowadzenia gosp. dom. - ogółem	Ogółem	41	66	27
	Rodziny niepełne	4	2	1
	Rodziny wielodzietne	24	55	9
Alkoholizm		34	45	50
Narkomania		-	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego		2	-	2
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna		9	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Krośnice

Z powyższych danych wynika, że główną przyczyną trudnej sytuacji życiowej jest ubóstwo i bezrobocie – blisko 50%. Drugą w kolejności przyczyną są niepełnosprawność i długotrwała choroba – nieco ponad 37%. Te główne przyczyny stanowią w sumie w ponad

87% przyczynę trudnej sytuacji życiowej rodzin. W roku 2003 w trudnej sytuacji życiowej znajdowało się łącznie 1240 rodzin co stanowi 4499 osób. W roku 2003, w mniejszej ilości przypadków niż w latach poprzednich, za trudną sytuację życiową odpowiedzialne było ubóstwo i bezrobocie. Systematycznie rośnie jednak znaczenie długotrwałej choroby i niepełnosprawności jako przyczyn trudnej sytuacji życiowej.

Kolejna tabela zawiera informacje na temat form pomocy jakie świadczyła gmina w ramach zadań własnych i zadań zleconych.

Tabela. Formy pomocy udzielone osobom w trudnej sytuacji życiowej.

FORMY POMOCY		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIA		
		2001	2002	2003
ZADANIA WŁASNE GMINY	Schronienie	-	-	-
	Posiłek (w tym dzieci)	208 (196)	369 (354)	355 (332)
	Ubranie	-	-	-
	Usługi opiekuńcze	5	10	8
	Pomoc finansowa na świadczenia w pub. ZOZ	-	-	-
	Zasiłki na pokrycie skutków wydarzeń losowych	-	9	-
	Sprawienie pogrzebu	2	2	1
	Inne zasiłki celowe i w naturze	318	341	317
	Pomoc ekonomiczna na usamodzielnienie	-	-	-
	Poradnictwo specjalistyczne	-	-	-
	Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych	-	-	-
	Praca socjalna	-	-	-
	Liczba rodzin objęta świadczeniami	527	615	564
	ZADANIA ZLECONE GMINIE	Zasiłki stałe	26	26
Zasiłki stałe wyrównawcze		43	55	65
Zasiłek okresowy gwarantowany		4	3	1
Zasiłek okresowy specjalny		-	-	-
Zasiłki okresowe (z powodu braku możliwości zatrudnienia)		95 (83)	104 (81)	89 (68)
Renta socjalna		55	73	82
Zasiłki z tytułu ochrony macierzyństwa		53	32	52
Zasiłki celowe na pokrycie kosztów powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej		9	-	-
Zasiłki celowe w formie biletu kredytowego		-	-	-
Spec. Usługi opiekuńcze		-	-	-
Zasiłki rodzinne		6	15	7
Zasiłki pielęgnacyjne		14	22	19
Pomoc dla kombatantów		30	-	-
Liczba rodzin objęta świadczeniami		256	276	294

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Krośnice

Liczba rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej do roku 2003 wykazywała tendencją wzrostową. Najczęstszą formą pomocy są posiłki (w większości dzieci szkolne) oraz zasiłki celowe i w naturze. Wśród zasiłków pobieranych przez klientów pomocy społecznej największą część stanowią zasiłki okresowe z powodu braku możliwości zatrudnienia.

4.7. Bezpieczeństwo publiczne.

W gminie Krośnice nie ma stałych posterunków policji, bezpieczeństwo strzegają policjanci z Komendy Powiatowej Policji w Miliczu. Przestępczość w gminie jest w liczbach bezwzględnych większa niż w gminach Cieszków i Sułów, ale biorąc pod uwagę różnicę w liczbie ludności należy stwierdzić, że proporcjonalnie wskaźniki przestępczości nie różnią się zasadniczo. Ogółem w roku 2003 na terenie całej gminy dokonano 213 przestępstw.

Wśród nich można wyróżnić następujące kategorie:

1. Przestępstwa kryminalne – 59
2. Przestępstwa gospodarcze – 1
3. Przestępstwa przeciwko rodzinie - 15
4. Kradzież mienia - 11
5. Bójki i pobicia – 1
6. Zabójstw – 0

W roku 2003 sporządzono ogółem 171 wniosków o ukaranie do Sądu Grodzkiego.

Przed zagrożeniem pożarowym chronią gminę Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Miliczu oraz jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Wierzchowicach, Łazach, Żeleźnikach, Brzostowie, Bukowicach, Świebodowie, przy Wojewódzkim Szpitalu Neuropsychiatrii w Krośnicach, Grabownicy, Kuźnicy Czeszyckiej. Na terenie gminy znajdują się 3 obiekty szczególnego zagrożenia; Zakład Przemysłu Drzewnego Bukowice, Stacja Paliw Płynnych w Wierzchowicach oraz Podziemny Magazyn Gazu Ziemnego w Wierzchowicach.

W roku 2003 w gminie Krośnice miało miejsce 118 interwencji, co w porównaniu z rokiem 2002 (35 interwencji) oznacza bardzo duży wzrost. Większość tych interwencji dotyczyła pożarów małych i średnich, kategoria stanowiła powód 96% interwencji. Inne zdarzenia zanotowane na terenie gminy to 32 miejscowe zagrożenia i 2 fałszywe alarmy.

4.8. Identyfikacja problemów.

Analizując informacje dotyczące sfery społecznej Gminy Krośnice, można wskazać na dwa zasadnicze problemy. Pierwszym jest bezrobocie; choć wykazuje ono tendencje spadkową, to niepokojąca jest jego struktura. Wskazać tu należy przede wszystkim na znaczny procent ludzi młodych, długi czas pozostawania bez pracy oraz wyraźną feminizację tego zjawiska. Wśród bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym. Z kwestią tą wiąże się również ubóstwo oraz inne przyczyny trudnej sytuacji życiowej, które są udziałem znacznej części rodzin.

Problemem drugim jest brak wydarzeń kulturalnych i sportowych o zasięgu większym niż lokalny. Imprezy sportowe i kulturalne przyciągające osoby spoza gminy czy powiatu mogłyby się znacznie przyczynić do popularyzacji i rozreklamowania Krośnic.

Kolejną kwestią problemową jest brak w niektórych wioskach infrastruktury umożliwiającej integrację środowisk wiejskich. Niedostatecznie, zarówno ilościowo jak i jakościowo, rozwinięta jest sieć świetlic wiejskich i/lub remiz strażackich.

5. Finanse gminy Krośnice

5.1. Analiza danych historycznych

Analiza danych historycznych jest podstawą do stworzenia planu finansowego dochodów i wydatków gminy z określeniem wolnych środków, jakie gmina może generować na inwestycje w badanym okresie. Analiza objęła 3 lata historyczne 2001-2003. Do analizy posłużyły sprawozdania z wykonania budżetu za lata 2001 – 2002 oraz plan budżetu na rok 2003.

Ogółem dochody gminy Krośnice w latach 2001 – 2003 nominalnie rosną. Analizując sytuację finansową gminy należy zwrócić uwagę na zwiększający się udział subwencji i dotacji w strukturze budżetu. Stan ten zapewne ulegnie znaczącemu przyspieszeniu, co będzie miało związek z objęciem Polski zakresem oddziaływania funduszy strukturalnych UE. Pozostałe kategorie dochodów budżetowych (dochody własne) wykazują pozytywne tendencje i należy spodziewać się, że w dalszym ciągu będą solidną podstawą finansów lokalnych gminy. Środki pozabudżetowe, które pozyskuje gmina, są jeszcze stosunkowo niewielkie, ale wraz z możliwością korzystania ze środków w ramach polityki strukturalnej Unii Europejskiej pozycja ta będzie na pewno znacznie większa.

Poziom wydatków budżetowych w ujęciu nominalnym także rośnie. W strukturze wydatków operacyjnych dominującą rolę odgrywają wydatki osobowe, ich poziom w badanym okresie nieznacznie nominalnie się zmniejszył. Wskazuje to na oszczędną gospodarkę finansową gminy. Analizując dane historyczne, można zauważyć dość istotny wzrost wydatków rzeczowych. Jest to zjawisko, które występuje w skali gmin całego kraju. Szczegółowe dane opisujące sytuację budżetową Gminy Krośnice prezentuje poniższa tabela.

Tabela . Dochody i wydatki budżetowe gminy Krośnice w latach 2001 - 2003

	2001	Struktura	2002	Struktura	2003	Struktura
A. Dochody bez nadwyżek	8 862 112	100%	11 125 782	100%	11 171 179	100%
1. Subwencje i dotacje	5 403 257	61,0%	7 155 136	64,3%	6 620 392	59,3%
- Subwencje i dotacje ogółem	5 093 153	57,5%	6 162 573	55,4%	6 572 541	58,8%
- Środki pozabudżetowe	310 104	3,5%	992 563	8,9%	47 851	0,4%
2. Dochody własne gminy	3 458 855	39,0%	3 970 646	35,7%	4 550 787	40,7%
- Podatki i opłaty lokalne	1 914 258	21,6%	2 660 584	23,9%	2 987 507	26,7%
- Udział w podatkach budżetu państwa	940 415	10,6%	915 425	8,2%	989 835	8,9%
- Dochody z majątku gminy	333 836	3,8%	156 637	1,4%	297 799	2,7%
- pozostałe dochody	270 346	3,1%	238 000	2,1%	275 646	2,5%
B. Wydatki operacyjne	7 777 816	100%	9 266 374	100%	9 801 520	100%
- Rzeczowe	2 936 371	37,8%	3 922 731	42,3%	3 882 372	39,6%
- Osobowe	4 841 445	62,2%	5 343 643	57,7%	5 919 148	60,4%
- Koszty finansowe	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
C. Wolne środki	1 084 296	13,9%	1 859 408	20,1%	1 369 659	14,0%
D. Obsługa zadłużenia	66 347	0,9%	190 145	2,1%	512 500	5,2%
E. Wolne środki na inwestycje	1 017 949	13,1%	1 669 263	18,0%	857 159	8,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów dostarczonych przez UG Krośnice

5.2 Analiza wskaźnikowa finansów gminy

W celu analizy sytuacji finansowej danej gminy, oprócz porównywania poszczególnych wielkości budżetowych w poszczególnych latach, istotnym jest także

porównywanie podstawowych wskaźników finansowych. Znajomość wskaźników finansowych może pomóc gminie ocenić swoją sytuację finansową, ustalić kierunki polityki inwestycyjnej, a także ocenić zdolność kredytową. Pewne grupy wskaźników określają typ gminy i charakter jej polityki finansowej, inne służą do porównywania gmin pomiędzy sobą. Porównywania takie mogą wskazać możliwości usprawnień infrastruktury i poprawy jakości usług pomimo różnic w liczebności obsługiwanej populacji i uwarunkowań terytorialnych porównywanych gmin.

Podstawowym wskaźnikiem dochodowym jest stosunek dochodów budżetowych ogółem do liczby mieszkańców Krośnic. Wskaźnik ten świadczy o stopniu zamożności mieszkańców gminy. Jego poziom jest dla gminy dość niekorzystny, bo niższy od średniej dla gmin wiejskich Dolnego Śląska. Zarysowuje się jednak widoczna tendencja wzrostowa.

Tabela 2. Dochody ogółem na jednego mieszkańca

Lata	2001	2002	2003
Dochody ogółem	8 862 112	11 125 782	11 171 179
Liczba mieszkańców	8 067	8 024	8 044
Wskaźnik	1099	1387	1389
Wskaźnik odniesienia - gminy wiejskie	1416	1498	

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów dostarczonych przez UG Krośnice oraz BDR GUS

- Dla roku 2003 brak jeszcze danych o wskaźniku odniesienia – gminy wiejskie Dolnego Śląska

Wskaźnik dochodów własnych do dochodów ogółem precyzyjnie określa sytuację finansów gminy. Dochody własne świadczą o jej samodzielności finansowej – o możliwości finansowania zadań bez uciekania się do środków zewnętrznych. Wskaźnik ten powinien być jak najwyższy. Jeżeli wskaźnik ten maleje w dwóch kolejnych latach, a spadek przekracza 10% rocznie, należy uznać to za sytuację alarmową. W okresie badawczym wskaźnik ten zmalał w roku 2002 o 3,34%, co jak się wydaje jest efektem przejściowego spadku wpływów z udziału w podatkach budżetu państwa oraz dochodów z majątku gminy z jednej strony i wzrostu dochodów ze źródeł zewnętrznych (dotacje i subwencje z budżetu państwa). Należy uznać to za wartość dopuszczalną. Szczegółowo prezentuje to poniższa tabela.

Tabela 3. Dochody własne do dochodów ogółem

Lata	2001	2002	2003
Dochody ogółem	8 862 112	11 125 782	11 171 179
Dochody własne	3 458 855	3 970 646	4 550 787
Wskaźnik	39,03%	35,69%	40,74%

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów dostarczonych przez UG Krośnice

Udział wydatków inwestycyjnych w dochodach ogółem świadczy o rozmachu inwestycyjnym gminy. Poziom tego wskaźnika w Krośnicach, w badanym okresie, zmieniał się w czasie w 2001 osiągnął wartość 18,9%, w roku 2002 - 29,1% (przewyższając znacznie średnią na terenie województwa dolnośląskiego) i wreszcie w 2003 zmalał do 6 %. Uznając wartości średnie, Krośnice znajdują się w gronie gmin o średnim poziomie inwestycji. Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tabela 4. Wydatki inwestycyjne do dochodów ogółem

Lata	2001	2002	2003
Dochody ogółem	8 862 112	11 125 782	11 171 179
Wydatki inwestycyjne	1 670 639	3 243 085	670 836
Wskaźnik	18,9%	29,1%	6,0%
Wskaźnik odniesienia - gminy wiejskie DŚ	23,97%	20,80%	20,59%

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów dostarczonych przez UG Krośnice oraz RIO we Wrocławiu

Analizując sytuację finansową gminy, nie można zapomnieć o ustawowych ograniczeniach, które dotyczą poziomu zaciągnięcia długu przez gminę. Łączna kwota długu nie może przekroczyć 60 % dochodów gminy. Im wyższy jest ten wskaźnik, tym na ogół

mniej korzystna jest sytuacja gminy. Wielkość tego wskaźnika w budżecie Krośnic wykazuje tendencję wzrostową, lecz wiąże się ze sporą aktywnością inwestycyjną gminy. Warto zaznaczyć, że średnie zadłużenie dla gmin wiejskich Dolnego Śląska oscyluje, w okresie objętym analizą, na poziomie 18,5% - 21,2%, a więc na poziomie istotnie wyższym niż gminy Krośnice. Gmina posiada w tym zakresie jeszcze spore rezerwy, które zapewne umożliwią rozwinięcie inwestycji w latach następnych, szczególnie z uwzględnieniem środków otrzymanych w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Tabela 5. Łączna kwota długu do dochodów ogółem

Lata	2001	2002	2003
Dochody ogółem	8 862 112	11 125 782	11 171 179
Łączna kwota długu	708 570	2 231 102	1 810 068
Wskaźnik	8,0%	20,1%	16,2%
Wskaźnik odniesienia - dług / dochody	18,50%	21,20%	19,60%

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów dostarczonych przez UG Krośnice

Wskaźnik obsługi zadłużenia do dochodów ogółem może osiągnąć wartość maksymalną w wysokości 15%, choć przyjmuje się za wartość bezpieczną maksymalnie poziom 10%. Podobnie jak we wskaźniku omówionym powyżej mamy tutaj do czynienia ze znacznymi rezerwami.

Tabela 6. Obsługa zadłużenia do dochodów ogółem

Lata	2001	2002	2003
Dochody ogółem	8 862 112	11 125 782	11 171 179
Obsługa zadłużenia	66 347	190 145	512 500
Wskaźnik	0,7%	1,7%	4,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów dostarczonych przez UG Krośnice

Generalnie kondycja finansowa gminy jest dość dobra mimo faktu, że budżet, którym dysponuje, nie jest zbyt duży. Powyższe zestawienia informują nas o możliwościach, jakie tkwią w polityce finansowej gminy. Możliwość korzystania przez polski samorząd ze wsparcia, jakie oferuje polityka strukturalna Unii Europejskiej, stwarza dla gminy możliwości wykorzystania rezerw kredytowych i pozyskanie środków finansowych na inwestycje.

6. Analiza SWOT gminy Krośnice

W ramach prac diagnostycznych w gminie Krośnice sporządzono analizę SWOT, czyli jedną z najpopularniejszych technik analizy strategicznej. Nazwa tej metody pochodzi od skrótu czterech angielskich słów: Strengths (atuty, mocne strony), Weakness (słabe strony), Opportunities (możliwości, szanse), Threats (zagrożenia).

W pracach nad SWOT – em wykorzystano wiedzę najlepszych ekspertów – jej mieszkańców podczas serii warsztatów, gdzie zadaniem uczestników było wskazanie:

1. Mocnych stron gminy Krośnic, czyli zjawisk pozytywnych z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju, na które bezpośredni wpływ ma sama gmina (mieszkańcy, instytucje, lokalne władze samorządowe).
2. Słabych stron gminy Krośnice, czyli zjawisk negatywnych ograniczających możliwości rozwoju gminy, na które bezpośredni wpływ ma sama gmina.
3. Szans, czyli zjawisk pozytywnych z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju gminy, występowanie których jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.
4. Zagrożeń, czyli zjawisk negatywnych mogących stanowić zagrożenie dla rozwoju gminy, występowanie których jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego jej wpływu.

Efekt prac zredagowany i zagregowany przez ekspertów z Dolnośląskiego Centrum Rozwoju Lokalnego jest zaprezentowany poniżej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Całkowite zwodociągowanie gminy	Zły stan dróg i chodników
Ztelekomunikowanie gminy	Brak kanalizacji
Usytuowanie na terenie gminy Parku Krajobrazowego Doliny Baryczy	Wyczerpywanie się możliwości eksploatacji wysypiska śmieci
Posiadanie planów zagospodarowania przestrzennego na większości obszaru gminy	Wysokie bezrobocie
Duża ilość lasów i zbiorników wodnych	Słabo rozwinięta działalność pozarolnicza mieszkańców
Położenie gminy w pobliżu Wrocławia	Niski poziom klas bonitacyjnych gleb na terenie gminy
Rozwinięty przemysł drzewny	Ograniczenia wynikające z przynależności do parku krajobrazowego

Magazyn gazu ziemnego o znaczeniu krajowym z możliwością rozbudowy	Za mało intensywna promocja gminy z wykorzystaniem nowoczesnych technik marketingowych
Dobrze rozwinięta sieć drogowa (drogi krajowe i powiatowe)	Brak wystarczającej ilości obiektów rekreacyjnych i sportowych posiadających wysoki standard
Dobrze zorganizowane szkolnictwo i służba zdrowia	Brak odpowiedniego wyposażenia świetlic wiejskich
Aktywność społeczna i gospodarcza mieszkańców	Brak właściwego oświetlenia dróg na terenie gminy
Posiadanie przez gminę atrakcyjnych terenów pod inwestycje	Brak całkowitego zgazyfikowania gminy

Szanse	Zagrożenia
Plany rządowe dotyczące rozbudowy magazynu gazu w Wierzchowicach	Brak stabilności w polityce wspierania obszarów wiejskich i gospodarki rolnej
Sprzyjająca polityka regionalna dla rozwoju obszarów wiejskich	Bardzo niskie nakłady na modernizację dróg powiatowych i krajowych
Dostęp do środków finansowych w ramach polityki strukturalnej Unii Europejskiej	Wyjazdy młodych, aktywnych ludzi za granicę w celach zarobkowych
Wzrost zainteresowania agroturystyką oraz turystyką kwalifikowaną	Polityka fiskalna państwa

II. Konstrukcja strategii rozwoju

Misja gminy

Nasza gmina położona w Dolinie Baryczy wśród lasów i stawów Powiatu Milickiego dąży do rozwoju gospodarczego, nowoczesnych warunków życia i podniesienia swojej atrakcyjności w oparciu o unikalne walory przyrodniczo – krajobrazowe, aktywnych mieszkańców oraz dogodne warunki inwestowania i wypoczynku.

1. Cel strategiczny nr 1: Rozwój gospodarki lokalnej

1.1. Cel operacyjny: Aktywizacja gospodarcza obszarów rolniczych gminy

✓ **Zadanie Strategiczne 1.1.1:**

Wspieranie zrzeszeń producentów rolnych.

Cele zadania:

Zwiększenie konkurencyjności miejscowej produkcji rolnej

Ożywienie gospodarcze gminy

Opis zadania:

Przedsiębiorcy z terenu gminy produkujący żywność mają możliwość specjalizowania swojej produkcji i tworzenia na tej bazie grup producenckich. Zrzeszenia takie pozwalają wygenerować większą konkurencyjność zrzeszonych podmiotów w stosunku do przedsiębiorców działających w pojedynkę. Celowe wydaje się więc promowanie w gminie Krośnice powstawania grup producenckich bazujących na wytwórczości rolniczej. Dobry przykład stanowi tutaj zawiązująca się grupa sadowników – produkująca tzw. owoce miękkie mrożone, która podpisuje kontrakty z włoskim partnerem (400 ton owoców rocznie, przy stopniowym wzroście odbioru). Promowanie wśród rolników prowadzenia wyspecjalizowanej produkcji oraz zrzeszania się i prowadzenia komplementarnej wytwórczości stanowi dużą szansę ożywienia lokalnej gospodarki.

Realizacja tego zadania sprowadza się do prowadzenia działań promujących opisany sposób wytwórczości wśród ludności zatrudnionej na roli (szkolenia, dostęp do informacji)

oraz wprowadzenia zachęt np. w postaci obniżenia podatków / opłat lokalnych, ułatwienia dostępu do infrastruktury koniecznej do prowadzenia określonego rodzaju działalności, pomoc w kwestiach formalnych, itp.

✓ **Zadanie strategiczne 1.1.2:**

Promowanie i wspieranie ekologicznej produkcji rolnej.

Cele zadania:

Wykreowanie nowych rodzajów wyspecjalizowanej produkcji rolnej na terenie gminy.

Wsparcie wielofunkcyjnego rozwoju wsi

Opis zadania:

Rolnictwo ekologiczne cieszy się już pewną popularnością na terenie naszego kraju. Mając na uwadze stopniowy wzrost zainteresowania produktami pochodzącymi z upraw ekologicznych, zwłaszcza wśród mieszkańców dużych miast, uzasadnione jest rozwijanie tego typu produkcji na terenie Krośnic. Rozpropagowanie prowadzenia tego typu działalności jest szczególnie uzasadnione ze względu na rolniczy charakter gminy, jej dogodne położenie w pobliżu aglomeracji wrocławskiej, oraz dużą popularność, jaką cieszą się miejscowości z terenu Krośnic wśród turystów weekendowych.

Obecnie na obszarze gminy nie prowadzi się produkcji ekologicznej. Aby uruchomić tego typu działalność konieczne jest przeprowadzenie akcji informacyjnych wśród rolników przybliżających możliwości w tym zakresie. Gospodarstwo chcące produkować zdrową żywność musi spełniać szereg wymagań określonych w stosownych przepisach. Musi się także poddawać stosownym kontrolom (pod kątem wymagań „Kryteriów rolnictwa ekologicznego”), uzyskać specjalne atesty, certyfikaty (udzielane przez stowarzyszenie EKOLAND czy LUB – EKO). Rolnicy podejmujący opisywaną działalność muszą posiadać szeroką wiedzę o sposobach, metodach i możliwościach jej prowadzenia. Dlatego właśnie, w pierwszej kolejności, konieczne jest przekazanie wiedzy na ten temat wszystkim zainteresowanym.

Decyzja o prowadzeniu produkcji ekologicznej jest sprawą indywidualną rolnika - przedsiębiorcy, jednak władze gminy mogą pokusić się o wprowadzenie różnego rodzaju zachęt (np. ulgi w podatku rolnym). Rolnicy prowadzący ekologiczną produkcję mają zwiększone możliwości starania się o różnego rodzaju dotacje czy też tzw. zewnętrzne środki finansowe.

Atrakcyjność proponowanej formy produkcji polega przede wszystkim na tym, że wspiera ona wielofunkcyjny rozwój wsi. Wynika to m.in. ze: zwiększenia atrakcyjności funkcjonującej agroturystyki, zagwarantowania większej ilości miejsc pracy niż w rolnictwie intensywnym (poprzez pracochłonność), systematyczny wzrost zapotrzebowania na produkty rolnictwa ekologicznego itd.

1.2. Cel operacyjny: Stymulowanie sektora produkcji i usług

✓ **Zadanie strategiczne 1.2.1:**

Stworzenie systemu pozyskiwania inwestorów.

Cele zadania:

Dynamizowanie rozwoju gospodarczego gminy

Przyciągnięcie nowych inwestorów

Redukcja bezrobocia

Opis zadania:

Aby przyciągnąć zewnętrzny kapitał inwestycyjny do gminy należy podjąć działania, które sprawią, że będzie się ona jawiła jako jednostka otwarta i elastyczna na przedsiębiorczość. Jednocześnie należy pamiętać o tym, że konkurencja na gminnym rynku pozyskiwania inwestorów jest coraz większa oraz wymaga dużego zaangażowania i profesjonalizmu. Aby Krośnice mogły sprostać wymogom i oczekiwaniom rynku i potencjalnych inwestorów można podjąć następujące działania:

- Utworzyć (wyspecjalizować) stanowisko obsługi inwestycyjnej - celem m.in. pozyskiwania funduszy zewnętrznych na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w gminie.
- Przygotować ulotki informacyjne zawierające opis procedury zakupu gruntu, zakupu nieruchomości komunalnej, budowy domu itp., które byłyby wręczane osobom zainteresowanym zakupem gruntu, rozpoczęciem działalności gospodarczej, budowy domu i.in.. Dodatkowo umieszczenie tych informacji na tablicy informacyjnej w Urzędzie Gminy i na stronie internetowej.

- Opracować harmonogram szkoleń pracowników Urzędu Gminy z zakresu obsługi interesantów.
- Opracować pakiet preferencji, które stymulowałyby rozwój przedsiębiorczości, itd.

Gmina może również skorzystać z usług profesjonalnej firmy zajmującej się wyszukiwaniem inwestorów, prowadzeniem negocjacji, dostosowaniem systemu preferencji do potrzeb potencjalnego inwestora itp.

✓ **Zadanie strategiczne 1.2.2:**

Pakiet preferencji stymulujących rozwój przedsiębiorczości

Cele zadania:

Stymulowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców

Przyciągnięcie zewnętrznego kapitału inwestycyjnego

Opis zadania:

Przedsiębiorcy lokujący swoje inwestycje na obszarach konkretnych gmin między innymi kierują się preferencjami, jakie im zaoferowano. Gmina Krośnice powinna stworzyć system ulg i zwolnień podatkowych połączony z preferencyjnymi stawkami czynszu z tytułu najmu i dzierżawy nieruchomości oraz lokali komunalnych przeznaczonych pod działalność gospodarczą. Ważną kwestią jest także zaproponowanie potencjalnym inwestorom terenów atrakcyjnie położonych – z punktu widzenia specyfiki prowadzonej działalności, oraz uzbrojonych w stosowną infrastrukturę techniczną.

Warunki geograficzno – przyrodnicze Krośnic powinny skłaniać do orientowania się władz gminnych na przyciąganie inwestycji nieuciążliwych dla środowiska naturalnego, dlatego właśnie tego typu przedsiębiorstwa można traktować szczególnie oferując atrakcyjniejsze warunki prowadzenia działalności.

Nie można także zapominać o lokalnych przedsiębiorcach, którzy również powinni zostać objęci systemem preferencji.

✓ **Zadanie strategiczne 1.2.3:**

Szkolenia i doradztwo dla MSP

Cele zadania:

Wykreowanie nowych podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy.

Wsparcie istniejących podmiotów gospodarczych na terenie gminy

Opis zadania:

Ze względu na charakter gminy Krośnice, jej potencjał i strukturę bezrobocia szczególną wagę należy przypisać rozwijaniu przedsiębiorczości wśród mieszkańców – powstawaniu tzw. małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Aby pobudzić mieszkańców gminy do aktywności gospodarczej należy / można podjąć następujące działania:

- a. Stworzyć instytucję wspierającą lokalny biznes (np. pod nazwą Lokalne Forum Przedsiębiorczości), która zajmowałaby się np.:
 - Gromadzenie i udostępnianie informacji niezbędnych do podjęcia działalności gospodarczej i jej rozwoju;
 - Przekazywanie informacji o decyzjach władz gminnych, mogących mieć wpływ na lokalne podmioty gospodarcze;
 - Wskazywanie możliwości uzyskania wsparcia finansowego w funduszy krajowych i unijnych;
 - Świadczenie usług doradczych.
- b. Utworzyć punkt doradztwa rolniczego udzielający pełnej informacji o preferowanych gałęziach produkcji rolnej spełniających wymogi Unii Europejskiej oraz zajmujący się organizowaniem dla rolników specjalistycznych szkoleń.
- c. Zapewnić profesjonalną obsługę przedsiębiorcy w Urzędzie Gminy (wyznaczenie w Urzędzie Gminy osoby do kontaktu z przedsiębiorcami).
- d. Stworzyć profesjonalny system doradztwa dla osób pragnących założyć własną firmę, już prowadzących działalność gospodarczą lub pragnących przekwalifikować się.

Należy także pamiętać, że aktywizowanie gospodarce mieszkańców gminy, w tym młodych absolwentów szkół średnich i zawodowych, wiązać się winno z rozszerzaniem ulg na nowo powstające małe, rodzinne firmy, niezależnie od ilości zatrudnionych w nich osób. Ostateczny efekt zweryfikowanego systemu ulg powinien być korzystniejszy zarówno dla drobnych inwestorów, jak i w ostatecznym rozrachunku dla gminy. Jego funkcjonowanie powinno być na bieżąco monitorowane i poddawane ocenie.

1.3. Cel operacyjny: Rozwój turystyki na terenie gminy Krośnice

✓ Zadanie strategiczne 1.3.1:

Partnerstwo na rzecz rozwoju turystyki

Cele zadania:

Tworzenie silnego lobby na rzecz rozwoju turystyki w Krośnicach i miejscowościach sąsiednich, w celu pozyskiwania korzystnych decyzji, oraz przyciągnięcia zewnętrznych środków finansowych

Integracja środowisk gospodarczych (z zakresu obsługi turystyki) i społecznych w celu zaspokajania różnorodnych, wzajemnych potrzeb oraz rozwiązywania problemów

Opis zadania:

Podstawowym zadaniem partnerstwa powinno być budowanie płaszczyzny porozumienia pomiędzy głównymi postaciami lokalnej ponadlokalnej sceny społeczno – politycznej. Przeprowadzone podczas opracowywania strategii prace dowiodły istnienie świadomości, że mieszkańcy gminy i ewentualni przedsiębiorcy oferujący usługi z zakresu szeroko pojętej turystyki nie funkcjonują w oderwaniu od innych miejscowości regionu. Wręcz przeciwnie – dostrzega się, że korzyści z atrakcyjności Ziemi Milickiej najłatwiej będzie wygenerować, oferując produkty turystyczne wypracowane wspólnie i / lub mające charakter uzupełniający się. Proponowane partnerstwo miałyby być płaszczyzną współpracy władz gminnych, organizacji (stowarzyszeń) działających na terenie gminy, środowisk związanych z przedsiębiorczością turystyczną oraz gmin ościennych (np. w oparciu o Związek Gmin Doliny Baryczy). Przejawem działalności byłoby organizowanie spotkań, wymiana informacji, uzgadnianie wspólnych stanowisk i działań służących rozwojowi lokalnemu na wszystkich płaszczyznach życia społecznego oraz generowaniu komplementarnych usług i produktów turystycznych.

✓ **Zadanie strategiczne 1.3.2:**

Opracowanie i dystrybucja profesjonalnego informatora turystycznego

Cele zadania:

Zwiększenie dostępności turystycznej Krośnic

Przyciągnięcie większej ilości turystów

Opis zadania:

Gmina Krośnice, ze względu na atrakcyjne warunki geograficzno – przyrodnicze, może rozwijać na swoim obszarze funkcję turystyczną. Jednym z nieodzownych elementów promowania Krośnic, jako miejscowości atrakcyjnej turystycznie, jest opracowanie informatora turystycznego o gminie. Informator taki powinien zawierać wszystkie najważniejsze informacje na temat bazy turystycznej gminy, jakie mogą interesować potencjalnego turystę, czyli: miejsca noclegowe, punkty gastronomiczne, parkingi (w tym parkingi zagospodarowane – z WC, strzeżone, z możliwością grilowania, itp.), trasy rowerowe, spacerowe, wypożyczalnie rowerów, miejsca do wędkowania, atrakcje przyrodnicze i kulturowe, itp. Informator o podobnym charakterze istnieje już (R. Jaśniewski, Milicz, Cieszków, Krośnice i okolice) – został opracowany dla gmin Powiatu Milickiego w 1998 r. i nic nie stoi też na przeszkodzie, żeby taką zbiorczą formułę promocji powielić. Wiele informacji zawartych we wskazanej broszurze jest już nieaktualnych. Stąd, w przyszłości, należy zadbać, aby przewodnik taki ukazywał się regularnie, a zawarte w nim wiadomości odzwierciedlały stan faktyczny istniejących zasobów i atrakcji turystycznych.

Najistotniejszą kwestią jest dystrybucja proponowanego przewodnika. Należy zadbać o to, aby dotarł on do jak najszerszego grona odbiorców, żeby był łatwo dostępny. Wynika to stąd, że przy promowaniu turystyki należy przyjąć filozofię aktywnego poszukiwania odbiorcy oferowanych przez nas usług – należy wyjść turyście naprzeciw, dostarczyć mu informację o tym, że Krośnice to atrakcyjna miejscowość, w której można przyjemnie spędzić kilka dni. Dystrybucję proponowanego informatora może ułatwić aktywna współpraca np. z wrocławskimi biurami podróży czy też z organizacjami zrzeszającymi tego typu przedsiębiorców. Atrakcyjną grupą turystów mogą się również okazać studenci – ofertę można, więc dystrybuować w organizacjach studenckich, czy nawet akademikach, na uczelniach.

✓ **Zadanie strategiczne 1.3.3:**

Utworzenie i zagospodarowanie parkingów leśnych.

Cele zadania:

Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy poprzez aktywniejsze wykorzystanie parkingów leśnych

Powstanie dodatkowych okresowych miejsc pracy

Sposób realizacji:

Parkingi leśne powinny być nie tylko miejscem postoju, ale również miejscem dłuższego odpoczynku połączonego z korzystaniem z atrakcji, jakich dostarczają okolice gminy Krośnice. Dla realizacji tego zadania konieczne jest wytyczenie nowych parkingów leśnych (i nie tylko) oraz przygotowania tam miejsca na palenisko/grill oraz miejsc do siedzenia i stołów wraz z zadaszeniem. Ponadto wyznaczenie w okresie letnim i jesiennym godzin i dni w których parking będzie strzeżony oraz postawienie tablic z mapkami i informacjami o okolicznych miejscach atrakcyjnych przyrodniczo i turystycznie.

Realizacja zadania spowoduje zwiększenie atrakcyjności turystyki leśnej w szczególności poprzez stworzenie możliwości pozostawienia samochodu lub roweru w bezpiecznym miejscu. Ma to nieocenioną wartość dla osób zamiejscowych przybywających pozyskiwać runo leśne, a dla których barierą jest pozostawienie samochodu bez opieki. Ponadto parking strzeżony będzie również dodatkowym źródłem dochodu dla gminy. Realizując zaproponowane zadanie gmina niewątpliwie podniesie swą atrakcyjność, szczególnie dla osób odwiedzających ją na krótko (jeden dzień, weekend), oraz rodzin z małymi dziećmi, co niewątpliwie sprawi, że turysta taki chętnie powróci do Krośnic, mając świadomość, że może bezpiecznie pozostawić samochód i pospacerować po lesie. Realizacja tego zadania powinna przyczynić się do zwiększenia ruchu turystycznego na terenie gminy i w regionie.

✓ **Zadanie strategiczne 1.3.4:**

Stymulowanie rozwoju bazy noclegowej w gminie.

Cele zadania:

Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy

Rozwój gospodarczy gminy.

Opis zadania:

Istniejąca w gminie baza noclegowa nie jest wystarczająca, jeśli celem wspólnoty lokalnej jest rozwijanie funkcji turystycznej. Stąd też niezbędnym zadaniem strategicznym jest doprowadzenie do powstania na terenie gminy obiektów hotelarsko – noclegowych. Władze gminy powinny przeprowadzić aktywną akcję promocyjną w celu pozyskania inwestorów gotowych rozwinąć tego typu działalność na terenie gminy. Realizując to zadanie gmina może się posłużyć instrumentami w postaci preferencji w ramach podatków lokalnych dla ewentualnych inwestorów. Za takich inwestorów należy także uznawać osoby uruchamiające działalność agroturystyczną.

Trudno wyobrazić sobie pełnienie funkcji turystycznych przez gminę bez pojawienia się wspomnianych obiektów na jej terenie, dlatego realizacja tego zadania w perspektywie strategicznej wydaje się być bardzo ważna.

✓ **Zadanie strategiczne 1.3.5:**

Promocja i rozwój agroturystyki

Cele zadania:

Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy

Stworzenie dywersyfikacji źródeł zarobkowania na terenie gminy

Opis zadania:

Aby turystyka wiejska mogła rozwijać się w Krośnicach, konieczne jest jej szerokie rozpropagowanie i to zarówno w sensie prowadzenia tzw. marketingu (promocji) wewnętrznego, jak i zewnętrznego.

Promocja wewnętrzna polegać by miała na wypracowaniu pozytywnego stosunku do turystyki i turystów wśród gminnych usługodawców i mieszkańców wsi. Wynika to stąd, że „kwaterodawcy”, decydując się na przyjmowanie gości, swoim zachowaniem, życzliwością i otwartością mogą wiele zyskać, gdyż głównie na podstawie tych cech ocenione zostaną

prowadzone usługi turystyczne. Zarówno kontakty z bezpośrednimi dawcami usługi turystycznej, jak i całą miejscową ludnością muszą prowadzić do przyjemnego i odprężającego wypoczynku, dlatego nastawienie do przyjeżdżającego turysty musi być pozytywne.

Wewnętrzną promocję (marketing) należy prowadzić poprzez popularyzowanie zjawiska turystyki wiejskiej – przybliżanie jego istoty i płynących stąd korzyści. Wartościowe mogłyby się okazać m.in. wyjazdy studyjne pokazujące krośnickim przedsiębiorcom dobre przykłady funkcjonowania turystyki wiejskiej – popularnych przykładów w opisywanym zakresie nie brakuje (np. miejscowość Ślady Mały - gmina: Chmielnik, woj. Świętokrzyskie, w której funkcjonuje 30 gospodarstw agroturystycznych).

Kiedy już na terenie Krośnic uruchomiona zostanie działalność agroturystyczna, ważną rolę zacznie odgrywać prowadzenie promocji zewnętrznej, czyli rozpowszechnienie informacji o tym, że w gminie można w ciekawy sposób spędzić czas. Potencjalny klient (np. z Wrocławia) musi dowiedzieć się o tym, jakie możliwości spędzenia wolnego czasu stworzono mu w Krośnicach. Przydatne okazać się mogą takie działania jak: współpraca z wrocławskimi, poznańskimi biurami podróży, informacja zamieszczana w internecie i przewodnikach turystycznych województwa dolnośląskiego, reklama prasowa itd. Przy prowadzeniu proponowanej promocji – zarówno wewnętrznej jak i zewnętrznej, wartościowa może okazać się współpraca z instytucjami wspierającymi (zrzeszającymi) tego typu przedsięwzięcia czy przedsiębiorców – np. Federacja Turystyki Wiejskiej.

Rozwój agroturystyki wymaga pewnego profesjonalizmu, dlatego konieczne jest organizowanie szkoleń pozwalających osobom zainteresowanym świadczeniem takich usług rozpoznać ich specyfikę. Celem takich szkoleń powinno być przekazanie wiedzy na temat ścieżek formalnych, możliwości i standardów w opisywanym zakresie. Korzyści z takich szkoleń, poza rozpoznaniem możliwości podwyższania poziomu świadczonych usług, polegałyby na uzyskaniu wiedzy związanej z planowaniem takich przedsięwzięć, marketingiem, finansami, zarządzaniem.

Proponowane kursy, w pierwszym etapie podstawowe, z czasem powinny ewoluować w szkolenia dalszego doskonalenia umiejętności osób działających w agroturystyce. Wynika to stąd, że warunkiem rozwoju turystyki wiejskiej jest stworzenie pakietu różnorodnych propozycji spędzania wolnego czasu. Wachlarz atrakcji agroturystycznych jest ogromny i może być świadczony przez kilka okolicznych gospodarstw, tworząc tym samym system usług o charakterze uzupełniającym i kompleksowym. Mieszkańcy wsi muszą być jednak

przygotowani do świadczenia takich usług stąd wynika konieczność podnoszenia ich, szeroko pojętych, umiejętności w opisywanym zakresie.

Prowadzenie szkoleń i promocji (początkowo intensywne) doprowadzi w efekcie do wypracowania przez mieszkańców – usługodawców atrakcyjnej oferty turystycznej i przyciągnięcia dużej ilości klientów chcących spędzać czas właśnie w Krośnicach i okolicy.

✓ **Zadanie strategiczne 1.3.6:**

Przygotowanie zaplecza dla turystyki rowerowej.

Cel zadania:

Stworzenie zaplecza sprzyjającego rozwojowi turystyki rowerowej.

Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy.

Dywersyfikacja źródeł zarobkowania na terenie gminy.

Opis zadania:

Krośnice ze względu na swoje walory przyrodniczo – krajobrazowe, liczne atrakcje turystyczne oraz popularność, jaką okolice Milicza cieszą się wśród mieszkańców Wrocławia, stanowią potencjalnie atrakcyjne miejsce dla turystyki rowerowej. Turyści rowerowi potrzebują kontaktu z przyrodą, a proponowane w okolicy Wrocławia szlaki rowerowe wyznaczone są przede wszystkim na drogach dostosowanych do ruchu samochodowego, co powoduje ich mniejszą atrakcyjność.

Gmina powinna stać się ze względu na wymienione czynniki ośrodkiem wycieczek rowerowych dla Wrocławia i okolicznych miast. Oprócz stworzenia możliwości swobodnego i bezpiecznego poruszania się rowerem należy stworzyć warunki do powstania na terenie gminy:

- wypożyczalni rowerów,
- punktów napraw rowerów.

Punkty napraw mogą powstać w istniejących na terenie gminy zakładach ślusarskich. Powinny one być wymienione w istniejących przewodnikach, a odpowiednie tabliczki z informacjami o nich powinny znaleźć się na oznakowaniach szlaku.

✓ **Zadanie strategiczne 1.3.7:**

Opracowanie oferty sprzedaży działek rekreacyjnych.

Cele zadania:

Ożywienie gospodarcze gminy

Przyciągnięcie większej ilości turystów

Opis zadania:

Gmina Krośnice może przyciągać turystów poprzez opracowanie oferty działek rekreacyjnych. W obowiązujących obecnie miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przewidziano tereny pod zabudowę rekreacyjno – usługową w Dziewiętlinie (2,3 ha) i Czarnogózdnicach (2,35 ha) oraz teren usług turystycznych w Łazach (3,1 ha). Z informacji uzyskanych podczas przeprowadzonych warsztatów strategicznych z mieszkańcami wynika, że zainteresowanie zakupem takich działek istnieje. Szczególną popularnością wśród mieszkańców Wrocławia cieszy się miejscowość Czeszyce, gdzie wybudowano domki o przeznaczeniu rekreacyjnym. Dominuje tam turystyka weekendowa oraz wakacyjna. W ocenie mieszkańców gminy zainteresowanie terenami krośnickimi istnieje dlatego warto wyjść naprzeciw takim potrzebom i wygenerować większą ilość obszarów z przeznaczeniem pod budownictwo rekreacyjne. Proponowaną ofertę należy szeroko rozpropagować np. poprzez wykorzystanie biur pośredniczących w handlu działkami czy nieruchomościami (np. Wroclawska Gielda Nieruchomości).

1.4. Cel operacyjny: Skuteczna promocja gminy

✓ Zadanie strategiczne 1.4.1:

Opracowanie kompleksowej strategii promocji gminy

Cele zadania:

Zwiększenie konkurencyjności Krośnic na rynku pozyskiwania inwestorów.

Propagowanie gminnego biznesu (promocja gminnych towarów i usług).

Zwiększenie identyfikacji mieszkańców z gminą poprzez propagowanie miejscowej kultury i świadomości lokalnej.

Opis zadania:

W obecnej dobie konkurencji nie tylko między podmiotami gospodarczymi, ale również gminami realizującymi swoje zadania statutowe i swoją misję, szczególnego znaczenia nabiera promocja. Dlatego jednym z ważniejszych zadań strategicznych wydaje się opracowanie kompleksowej strategii promocji gminy pozwalającej prowadzić działania promocyjne w sposób uporządkowany i kompleksowy. Plan taki powinien być stworzony przez specjalnie powołany do tego zespół złożony z pracowników urzędu, przedstawicieli władz, radnych i kompetentnych fachowców (konsultantów). Dokument taki powinien zawierać elementy takie jak:

- a. Identyfikacja odbiorców - adresatów promocji
- b. Określenie celów promocji
- c. Przygotowanie przekazu promocyjnego (tekst i środki)
- d. Wybór środków i form promocji (reklama, marketing , public relations);
- e. Wyznaczenie zasięgu promocji (lokalizacji, czasu, częstotliwości)
- f. Określenie zasobów finansowych (budżet promocji) i środków organizacyjnych potrzebnych do wdrożenia planu

Osoby przystępujące do prac nad takim dokumentem muszą mieć świadomość kierunków strategicznego rozwoju gminy. Należy przemyśleć możliwości, jakie stwarza internet i uczestnictwo w różnego rodzaju targach i innych imprezach wystawienniczych.

✓ **Zadanie strategiczne 1.4.2**

Informator oraz materiały promocyjne o gminie

Cele zadania:

Przyciągnięcie zewnętrznych inwestorów

Promocja gminy

Opis zadania:

Aby promocja gminy była pełna, należy opracować informator na jej temat oraz kompleksowy wachlarz materiałów wykorzystywanych do popularyzowania Krośnic na zewnątrz. Najistotniejsze będzie opracowanie informatora gospodarczego, który powinien być wydawnictwem ukazującym się regularnie tak, aby zawarte w nim dane były aktualne. Powinien on zawierać podstawowe informacje o gminie, jej historii a także o gospodarce lokalnej. Powinny tam także znajdować się skatalogowane informacje o terenach inwestycyjnych oraz reklamy firm usytuowanych na terenie Krośnic. Elektroniczny odpowiednik informatora powinien znaleźć się na stronie internetowej gminy.

Inne materiały, jakie można opracować i rozpropagować to:

- Mapa administracyjno – gospodarcza Krośnic, która zawierałaby zarówno miejsca lokalizacyjne pod przyszłe inwestycje, usytuowanie już istniejących w Krośnicach firm a także informacje o charakterze turystycznym (szlaki rowerowe, atrakcje turystyczne).
- Foldery tematyczne zawierające informacje skierowane do konkretnych grup odbiorców, np. inwestorów, potencjalnych nabywców działek rekreacyjnych, potencjalnych turystów, itd.
- Oferty i informacje zamieszczane w katalogach o zasięgu krajowym i międzynarodowym.
- Propozycje i informacje zamieszczane w interaktywnych bazach ofert (przy wykorzystaniu sieci internetowej (np. Krajowa Izba Gospodarcza itp.)

Podstawowe informacje, jakie powinny być umieszczane, dotyczyć powinny takich elementów jak:

- Terenów pod inwestycje i budownictwo,
- Nieruchomości komunalnych (użytkowych)
- Dostępnej siły roboczej,
- Dostępnej infrastruktury,
- Systemu lokalnych opłat i podatków itp.

✓ **Zadanie strategiczne 1.4.3:**

Aktywny udział w targach i wydarzeniach promujących turystykę i gospodarkę lokalną.

Cele zadania:

Przyciągnięcie kapitału zewnętrznego

Przyciągnięcie turystów

Promocja gminy

Opis zadania:

Aby prowadzona przez Krośnice promocja w pełni wykorzystywała narzędzia, jakimi można posługiwać się rozpowszechniając informacje o gminie, należy wziąć pod uwagę aktywny udział w różnego rodzaju targach oraz wydarzeniach promujących turystykę i gospodarkę lokalną. Najprostsze będzie więc sporządzenie kalendarza imprez odbywających się zarówno na szczeblu regionalnym, jak i krajowym (także międzynarodowym) z uwzględnieniem ich specyfiki – turystyka, inwestycje, rolnictwo, budownictwo jednorodzinne i rekreacyjne itp. Najbardziej wartościowe okazać się powinny targi (wydarzenia) mające już swoją tradycję, dlatego też nietrudno będzie przygotować kalendarz imprez na których warto się prezentować. Istotne znaczenie może także mieć uczestnictwo w imprezach o charakterze społeczno – politycznym.

✓ **Zadanie strategiczne 1.4.4:**

Lokalny produkt gminy Krośnice

Cele zadania:

Wykreowanie nowej charakterystycznej dla gminy Krośnice produkcji

Zwiększenie skuteczności promocji gminy

Zwiększenie aktywności gospodarczej mieszkańców

Opis zadania:

Produkt lokalny to usługa lub wyrób o określonej jakości, specyficzny dla regionu powstawania i przyjazny dla środowiska. Każda społeczność gminna i nie tylko może za produkt lokalny uznać coś innego, lecz z jakiegoś powodu ważnego dla danego regionu lub lokalnej społeczności.

Gmina, która ma aspiracje stać się gminą turystyczną i osiągać sukcesy na polu rozwoju drobnej przedsiębiorczości wśród mieszkańców, powinna wykreować taki właśnie produkt, który byłby rozpoznawalny a jednocześnie spełniałby rolę swoistej wizytówki

gminy. Najlepiej, aby produkt związany był z branżą rolniczo – owocową lub leśną (rzemiosło). Istnieją liczne przykłady gmin dla których produkty lokalne stały się czynnikiem rozwoju. Do takich zaliczyć można choćby: zabawki ze Stryszawy, palmy, miód, owoce i warzywa z Lipnicy, wiklina i sól z Ziemi Bocheńskiej, miód z Przemkowa, ogórki ze Ścinawy, torby, hafty i mąka z Debrzna, brzoźowe wytwory ze Skowarnków, artystyczne wyroby z Człuchowa itp. Do takich przykładów z zagranicy zaliczyć np. można ze swoimi wyrobami Makową Wioskę Amselschag, Dolinę Zegarów Słonecznych w Austrii. Dodać należy, że w ramach polityki regionalnej Unii Europejskiej istnieją środki wspierające aktywność w tym obszarze.

Realizując to zadanie, należy przeprowadzić konkurs na terenie gminy, którego przedmiotem będzie pomysł na produkt lokalny Krośnic. Jego rozstrzygnięcie powinno nastąpić podczas publicznej debaty lub plebiscytu np. podczas cyklicznego festynu. Mieszkańcy musieliby mieć okazję zapoznać się z zaprezentowanymi produktami stającymi do konkursu i zagłosować na najlepszą propozycję. Konkurs powinien oferować nagrody pieniężne i pozafinansowe. Przede wszystkim zwycięzca lub grupa zwycięzców byłiby prezentowani w materiałach promocyjnych gminy. Na bazie zaproponowanego produktu – poza możliwością wprowadzenia jego produkcji na szerszą skalę, można utworzyć interaktywne muzeum (warsztaty), gdzie wycieczki szkolne, bądź przybywający turyści będą mogli obejrzeć linie technologiczne, sposób wytwarzania, a nawet sami będą mogli taki produkt wykonać.

✓ **Zadanie strategiczne 1.4.5:**

Stanowisko ds. promocji i strategii

Cele zadania:

Wzmocnienie pozycji marketingowej gminy Krośnice

Skuteczne pozyskiwanie środków pomocowych

Monitoring i koordynacja realizacji strategii

Pozyskiwanie informacji niezbędnych do planowania rozwoju gminy

Stymulowanie działań mających wpłynąć na szeroko pojęty rozwój gminy

Opis zadania:

Stając naprzeciw wyzwaniom, jakie stawia rozwijająca się konkurencja między gminami i nowoczesne podejście do sposobu patrzenia na rozwój gminy, odczuwalny staje się problem stworzenia stanowiska, które w sposób stały i systemowy dostarczałoby władzom

pełnych informacji na temat całego systemu gminnego, również tych obszarów funkcjonowania gminy, które wykraczają poza kompetencje urzędu, stanowiska, które odpowiadałyby za promocję Krośnic na zewnątrz. Dodatkową kwestią, która powinna znaleźć się w kompetencjach w/w stanowiska, jest wdrażanie i monitoring realizacji strategii oraz zaangażowanie się w niektóre zadania strategiczne. Należy także pamiętać o tych wyzwaniach, które postawiło przed nami przystąpienie Polski do UE czyli możliwości pozyskiwania środków pomocowych na różnego rodzaju inwestycje i zadania gminy, na co również struktura urzędu powinna zostać przygotowana.

Należy, zatem stworzyć, w rozpiętości kierowania Wójta, stanowisko ds. promocji i strategii oraz przyjąć bądź przesunąć na nie odpowiedniego pracownika (w początkowej fazie mógłby być to póletat).

Stanowisko specjalisty do spraw promocji i strategii powinno realizować między innymi następujące zadania:

- a. analiza i ocena sytuacji na lokalnym rynku pracy
- b. zbieranie danych dotyczących struktury gospodarki lokalnej
- c. opracowywanie i aktualizowanie programu promocji gminy
- d. zbieranie informacji i przygotowywanie wniosków do funduszy pomocowych
- e. kompleksowa obsługa informacyjna inwestorów
- f. przygotowywanie propozycji aktualizacji strategii rozwoju gminy
- g. koordynowanie działań dotyczących realizacji strategii rozwoju
- h. realizacja wybranych zadań strategicznych.

2. Cel strategiczny nr 2: Rozwój infrastruktury technicznej na terenie gminy Krośnice

2.1 Cel operacyjny: Efektywna gospodarka odpadami

✓ Zadanie strategiczne 2.1.1

Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów

Cel zadania:

Poprawa warunków ochrony środowiska na terenie gminy

Podniesienie standardu życia i wypoczynku na terenie gminy

Opis zadania:

Wychodząc naprzeciw nowoczesnemu myśleniu o gospodarce odpadami, które chce sprostać obecnym wymaganiom w zakresie ochrony środowiska, należy wdrożyć w gminie system selektywnej zbiórki odpadów. Przedsięwzięcie to, obok nieocenionych korzyści ekologicznych, może nieść ze sobą znaczne oszczędności ekonomiczne. Do najistotniejszych korzyści należy poprawa wizerunku i estetyki gminy oraz uzyskanie oszczędności finansowych. Właściwy efekt, jaki możemy uzyskać to również:

- ograniczenie masy odpadów zanieczyszczających środowisko,
- zwiększenie świadomości ekologicznej,
- wyrobienie nawyków porządku, oszczędności i gospodarności,
- ograniczenie zagrożenia dla środowiska i zdrowia człowieka,
- wydłużenie żywotności składowiska,
- pozyskanie surowców wtórnych,
- niższe zużycie surowców naturalnych,
- uporządkowanie gospodarki odpadami,
- tańszy system selektywnej zbiórki odpadów,
- zmniejszenie kosztów eksploatacji składowiska.

Zadanie strategiczne 2.1.2

Rozbudowanie wysypiska z uwzględnieniem norm ekologicznych

Cel zadania:

Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy uwzględniającego normy ochrony środowiska

Opis zadania:

Gmina obecnie dysponuje jednym zorganizowanym składowiskiem w miejscowości Wierzchowice. Oblicza się, że jego możliwości składowania odpadów wystarczą do 2005 r. Dlatego konieczna jest rozbudowa wysypiska. Podejmując się realizacji tego zadania, należy pamiętać o spełnieniu norm ochrony środowiska, jakie są przewidziane dla tego typu obiektów. Należy również pamiętać, że wysypisko jest elementem całego systemu gospodarki odpadami i powinno być wyposażone w odpowiednią infrastrukturę.

✓ Zadanie strategiczne 2.1.3

Opracowanie Programu gospodarki odpadami

Cel zadania :

Zapewnienie efektywnej gospodarki odpadami z zachowaniem zasad i norm ochrony środowiska.

Opis zadania :

Na swoim terenie gmina zgodnie z ustawą z dnia 27.04.2001 r o odpadach, musi opracować Plan Gospodarki Odpadami. Określi on: aktualny stan gospodarki odpadami, prognozowane zmiany w jej zakresie, działania zmierzające do poprawy istniejącej sytuacji, instrumenty finansowe służące realizacji zamierzonych celów oraz określi system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów.

2.2 Cel operacyjny: Usprawnienie systemu komunikacyjnego gminy Krośnice

✓ Zadanie strategiczne 2.2.1

Budowa i modernizacja dróg na terenie gminy

Cele zadania

Poprawa warunków komunikacji w gminie

Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego

Zwiększenie ruchu turystycznego

Wzrost aktywności gospodarczej na terenie gminy

Opis zadania:

Opracowanie i wdrożenie programu modernizacji szlaków komunikacyjnych jest istotnym elementem i przesłanką dla realizacji strategicznej wizji gminy. Jak wykazała diagnoza, stan dróg na terenie gminy, zarówno tych administrowanych przez władze lokalne jak i samorząd powiatu, nakazuje podjęcie pilnych działań powstrzymujących proces ich dekapitalizacji i poprawę standardu. W odniesieniu do dróg powiatowych i wojewódzkiej należałoby stworzyć warunki dla zaangażowania zarządców tych dróg w działania modernizacyjne.

Modernizacja oraz rozbudowa sieci drogowej umożliwi przede wszystkim pełniejsze wykorzystanie walorów turystycznych gminy i podniesie jej atrakcyjność. Ruch turystyczny bowiem na terenie gminy w dużej mierze oparty jest i będzie o turystykę weekendową nastawioną na wygodne wycieczki rodzin poruszających się transportem samochodowym, chcących dotrzeć do atrakcyjnych miejsc widokowych takich jak stawy czy las.

Wśród zadań w tym zakresie można zidentyfikować takie jak:

- Budowa drogi w Wierzchowicach, ul. Brzoskwiniowa, ul. Lipowa, ul. Krótka ul. Miodowa, ul. Owocowa, ul. Wiśniowa
- Budowa drogi w miejscowości Bukowice, ul. Pszczela (położenie nawierzchni asfaltowej)
- Budowa drogi (położenie nawierzchni asfaltowej) w miejscowości Świebodów-Wolanka
- Budowa drogi (położenie nawierzchni asfaltowej) w miejscowości Dąbrowa (w stronę wiaduktu kolejowego)

- Budowa drogi (położenie nawierzchni asfaltowej) w miejscowości Grabownica (od świetlicy do remizy)
- Budowa drogi (położenie nawierzchni asfaltowej) w miejscowości Dąbrowa, w stronę Wąbnic
- Budowa drogi w miejscowości Wierzchowice do zabudowań byłego PGR
- Remont nawierzchni drogi w Dziewiętlinie
- Remont drogi w miejscowości Bukowice - ul. Sosnowa, ul. Polna, ul. Wesoła, ul. -Akacjowa, ul. Piaskowa
- Remont drogi w Pierstnicy
- Remont drogi Stara Huta-Grabownica
- Remont drogi w Kuźnicy Czeszyckiej
- Remont drogi w Pierstnicy Małej
- Utwardzenie drogi gminnej umożliwiające wyjazd ze szkolnej drogi przeciwpożarowej w miejscowości Bukowice, ul. Topolowa, droga gminna na terenie byłego PGR, od ul. Wrocławskiej , od ul. Złotowskiej
- Utwardzenie nawierzchni drogi w miejscowości Brzostowo
- Utwardzenie nawierzchni drogi w miejscowości Świebodów
- Utwardzenie nawierzchni drogi w miejscowości Wierzchowice, ul. Ogrodowa
- Remont drogi w Dziewiętlinie
- Utwardzenie nawierzchni drogi w miejscowości Wierzchowice, ul. Wąska
- Utwardzenie nawierzchni drogi w miejscowości Łazy Wielkie od nr 8 do 38 oraz w kierunku boiska
- Utwardzenie nawierzchni drogi w miejscowości Brzostówek (do bloków byłego PGR)
- Utwardzenie nawierzchni drogi w miejscowości Suliradzice - leśniczówka
- Utwardzenie nawierzchni drogi w miejscowości Łazy-Poręba
- Utwardzenie nawierzchni drogi Brzostówek-Police
- Utwardzenie nawierzchni drogi gruntowej , Bukowice

✓ **Zadanie strategiczne 2.2.2**

Budowa chodników i oświetlenia w pasie dróg na terenach zabudowanych gminy

Cele zadania

Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego

Polepszenie warunków turystyki pieszej

Podniesienie walorów architektonicznych wiosek z terenu gminy Krośnice

Opis zadania

Analizując stan infrastruktury technicznej, szczególnie pod kątem jej użyteczności dla mieszkańców oraz odwiedzających gminę turystów, istotny jest deficyt chodników na terenie gminy. Powoduje to liczne zagrożenia komunikacyjne i utrudnia zarówno pieszym jak i rowerowym turystom korzystanie z walorów gminy. Władze lokalne, działając w porozumieniu z reprezentantami poszczególnych miejscowości, powinny opracować i wdrożyć gminny program, który umożliwi rozwiązanie twej istotnej kwestii. Problemem, który również dotyczy infrastruktury drogowej, jest brak oświetlenia na terenach zabudowanych gminy. Powoduje to również zagrożenia komunikacyjne i wpływa na zmniejszenie atrakcyjności gminy. Wśród wielu działań w tym zakresie można zidentyfikować najbardziej pilne takie jak :

- Budowa oświetlenia dróg w Czarnogoźdnicach
- Budowa oświetlenia dróg w Kuźnicy Czeszyckiej
- Budowa oświetlenia ulicznego w Wierzchowicach (ul. Lipowa)
- Budowa oświetlenia ulicznego w Starej Hucie
- Budowa oświetlenia na drodze do cmentarza w Krośnicach
- Budowa chodnika w Czarnogoźdnicach
- Budowa chodnika w Bukowicach, ul. Krośnicka
- Budowa chodnika w Żeleźnikach
- Budowa chodnika w Świebodowie (przy drodze powiatowej)
- Budowa chodnika w Wąbnicach (od świetlicy w kierunku Walkowa)
- Budowa chodnika w Pierstnicy
- Budowa chodnika w Kuźnicy Czeszyckiej
- Budowa chodnika w Dąbrowie
- Budowa chodnika przy ul. Kolejowej w Krośnicach (dokończenie)
- Budowa chodnika w Brzostawie
- Budowa chodnika w Starej Hucie

- Budowa chodnika w Dziewiętlinie
- Budowa chodnika w Czeszycach
- Budowa chodnika w Łazach Wielkich
- Budowa chodnika w Wierzchowicach, ul. Młyńska, ul. Czatkowicka, ul. Sadownicza, ul. Wrocławska- Milicka, ul. Kościelna
- Budowa chodnika w Łazach Małych
- Budowa chodnika w Pierstnicy Małej

✓ **Zadanie strategiczne 2.2.3**

Budowa systemu parkingów na terenie gminy

Cel zadania

Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów i przedsiębiorców

Opis zadania:

Jednym z występujących na terenie gminy deficytów jest brak odpowiedniej ilości miejsc parkingowych, co może stanowić barierę dla rozwoju turystyki i niekorzystnie wpływa na atrakcyjność gminy. Brak miejsc postojowych prowadzi też do dewastacji terenów leśnych znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie dróg. Dostępność gminy dla przedsiębiorców wpływa również na rozwój gospodarczy, co dodatkowo obliguje do podjęcia działań w tej sferze.

✓ **Zadanie strategiczne 2.2.4**

Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy

Cel zadania:

Zwiększenie ruchu turystycznego związanego z turystyką rowerową

Stworzenie dobrych warunków do jazdy rowerem jako alternatywy dla ruchu pojazdami mechanicznymi

Opis zadania:

Turystyka rowerowa staje się coraz powszechniejsza (modniejsza), dlatego utworzenie stosownej infrastruktury umożliwiającej sprawne poruszanie się rowerem na terenie gminy wydaje się być konieczne. Jest to niezbędne nie tylko ze względu na bezpieczeństwo ruchu,

ale także na wygodę poruszania się zarówno turystów jak i mieszkańców gminy, dla których rower jest środkiem lokomocji. Najważniejszym jednak problemem jest bezpieczeństwo rowerzystów poruszających się po tych samych drogach co i inne pojazdy. W perspektywie rozwoju funkcji turystycznej gminy, turystyka rowerowa odgrywa i będzie odgrywać bardzo ważną rolę. Dlatego właśnie zajęcie się tym problemem i w perspektywie kilku lat rozbudowanie sieci tras rowerowych, ich oznaczenie i wypromowanie wydaje się konieczne. Najbardziej palące jest wybudowanie ścieżki na trasie Krośnice- Wierzchowice.

2.3 Cel operacyjny: Budowa systemu kanalizacji sanitarnej obejmującego teren gminy Krośnice.

✓ Zadanie strategiczne 2.3.1

Rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Krośnice wraz z systemem kanalizacji

Cel zadania:

Podniesienie standardu życia i wypoczynku na terenie gminy

Poprawa warunków ochrony środowiska na terenie gminy

Opis zadania:

Na terenie gminy jedynie część miejscowości Krośnice jest wyposażona w starą (poniemiecką) kanalizację ogólnospławną. W Krośnicach znajduje się mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków. Oprócz odbioru ścieków z części miejscowości Krośnice oczyszczalnia przyjmuje dowożone wozami asenizacyjnymi ścieki z miejscowości w obrębie gminy Krośnice, gromadzone w zbiornikach bez odpływowych.

Nie zaspokaja to niestety istniejących potrzeb w zakresie oczyszczania ścieków. Dlatego konieczna jest rozbudowa istniejącej oczyszczalni w celu dostosowania do odbioru prognozowanych ilości ścieków ze wszystkich miejscowości znajdujących się w rejonie Krośnic.

W zakładanej koncepcji systemu kanalizacji gminy utworzony zostałby w ten sposób jeden z pięciu autonomicznych obszarów, w ramach których przewiduje się funkcjonowanie autonomicznych systemów kanalizacyjnych, zbierających ścieki w wybranych miejscowości i odprowadzających je do lokalnych oczyszczalni.

Obszar nr 1 „Krośnice” obejmowałby miejscowości: Czarnogoździce, Dąbrowa, Dziewiętlin, Krośnice, Police, Świebodów, Wąbnice, Wierzchowice, Żeleźniki

✓ **Zadanie strategiczne 2.3.2**

Budowa oczyszczalni ścieków w Bukowicach wraz z systemem kanalizacji

Cel zadania:

Podniesienie standardu życia i wypoczynku na terenie gminy

Poprawa warunków ochrony środowiska na terenie gminy

Opis zadania

W ramach budowania systemu kanalizacji przewiduje się budowę kolejnych przedsięwzięć w dwóch Fazach oraz sześciu Etapach. Kolejnym przedsięwzięciem (Etap II) w ramach Fazy I jest budowa oczyszczalni ścieków w Bukowicach wraz z systemem kanalizacji, który obejmuje miejscowość Bukowice, Lędzina, Pierstnica Duża i Pierstnica Mała. W ten sposób stworzony zostanie Obszar 4 w ramach systemu.

✓ **Zadanie strategiczne 2.3.3**

Budowa oczyszczalni ścieków w Łazach Małych wraz z systemem kanalizacji

Cel zadania:

Podniesienie standardu życia i wypoczynku na terenie gminy

Poprawa warunków ochrony środowiska na terenie gminy

Opis zadania

Kolejnym przedsięwzięciem w ramach Fazy I tworzenia systemu kompleksowej kanalizacji gminy jest budowa oczyszczalni w miejscowości Łazy wraz z systemem kanalizacji obejmującym miejscowość Łazy. Stworzony zostanie w ten sposób Obszar 3 „Łazy” działający w ramach systemu.

✓ **Zadanie strategiczne 2.3.4**

Budowa oczyszczalni ścieków w Kotlarce wraz z systemem kanalizacji

Cel zadania:

Podniesienie standardu życia i wypoczynku na terenie gminy

Poprawa warunków ochrony środowiska na terenie gminy

Opis zadania:

Kolejna II Faza budowy systemu kanalizacji gminy Krośnice rozpoczynałaby inwestycja, która obejmowałaby budowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Kotlarka. Wraz z siecią kanalizacyjną obejmującą miejscowości : Czeszyce Grabownica, Luboradów , Kotlarka, Kuźnica Czeszycka, Stara Huta, Suliradzice stworzony zostałby Obszar 2 „Kuźnica Czeszycka”

✓ **Zadanie strategiczne 2.3.5**

Budowa oczyszczalni ścieków w Brzostowie wraz z systemem kanalizacji

Cel zadania:

Podniesienie standardu życia i wypoczynku na terenie gminy

Poprawa warunków ochrony środowiska na terenie gminy

Opis zadania:

Ostatnim elementem budowy systemu kanalizacji gminy Krośnice jest budowa oczyszczalni w miejscowości Brzostowo obejmującej swym oddziaływaniem miejscowości Brzostowo i Brzostówko. Wymieniony podsystem tworzyłby Obszar 5 „Brzostowo”. W ten sposób rozwiązany zostałby problem zbiorowego odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków na terenie gminy. Przyczyni się to do poprawy warunków ekologicznych i walorów turystycznych gminy m.in. poprzez wyeliminowanie zagrożenia, jakie niosą istniejące na terenie gminy nieszczelne szamba.

3. Cel strategiczny nr 3: Stworzenie nowoczesnej infrastruktury na potrzeby rozwoju społeczno kulturalnego oraz turystyki na terenie gminy

3.1 Cel operacyjny: Budowa Centrum Turystyczno–Sportowo–Rekreacyjnego.

✓ Zadanie strategiczne 3.1.1

Budowa basenu

Cel zadania:

Stworzenie atrakcji turystycznej

Zapewnienie zaplecza dla rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży

Zapewnienie dodatkowej możliwości rekreacji dla mieszkańców gminy

Opis zadania:

Zadaniem inwestycyjnym służącym podniesieniu atrakcyjności gminy jest budowa krytego basenu. Służyłby on turystom oraz mieszkańcom. Z basenu powinny korzystać dzieci ze szkół w ramach zajęć wychowania fizycznego. Obiekt powinien zostać wyposażony w odpowiednie zaplecze (prysznic, indywidualne przebieralnie, sauna).

✓ Zadanie strategiczne 3.1.2

Budowa kompleksu boisk sportowych, dróg i placów w ramach centrum turystyczno – sportowo – rekreacyjnego

Cel zadania:

Stworzenie warunków do rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców gminy i turystów

Opis zadania:

W ramach planowanego centrum turystyczno – sportowo – rekreacyjnego powinien powstać kompleks sportowy zapewniający możliwość rekreacji poprzez gry takie jak piłka nożna, tenis itp. Jednocześnie prawidłowe funkcjonowanie kompleksu musi zapewnić system ciągów komunikacji pieszej i rowerowej. Ponieważ cały kompleks jest wielofunkcyjny musi

zapewnić możliwość spaceru oraz odpoczynku. Zapewniłyby to odpowiednie place z ławkami wśród zieleni.

✓ **Zadanie strategiczne 3.1.3**

Rozbudowa szkoły w Krośnicach

Cel zadania:

Zapewnienie wysokich standardów nauczania dzieci i młodzieży

Powstanie na terenie gminy schroniska młodzieżowego mogącego być zapleczem dla organizowania „zielonych szkół”

Opis zadania:

Obecna Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w miejscowości Krośnice nie spełniają żadnych norm odpowiednich dla budynków oświaty (wysokość pomieszczeń, powierzchnie sal lekcyjnych, rozmiary klatek schodowych, korytarzy itp.). W związku z tym istnieje konieczność przeprowadzenia remontu i rozbudowy wymienionych obiektów szkolnych. Proponuje się połączenie Szkoły Podstawowej, Gimnazjum i Przedszkola w jeden kompleks oświatowy. Jednocześnie powinien zostać zmodernizowany blok sportowy i zaplecze mające obsługiwać Szkołę Podstawową i Gimnazjum.

Bardzo istotną sprawą z punktu widzenia rozwoju różnych form turystyki na terenie gminy jest umieszczenie w ramach rozbudowy w/w obiektów, umieszczenie nad blokami dydaktycznymi miejsc noclegowych. Stworzono by w ten sposób schronisko młodzieżowe, co umożliwiłoby organizowanie na terenie gminy „zielonych szkół”.

✓ **Zadanie strategiczne 3.1.4**

Adaptacja budynku dawnej stolarni na potrzeby Centrum Kultury

Cel zadania:

Stworzenie warunków do rozwoju kulturalnego

Stworzenie atrakcji o charakterze rozrywkowo-kulturalnym

Opis zadania:

Istnieje konieczność rozwinięcia na terenie gminy zaplecza kulturalnego i stworzenia obiektów mogących prowadzić atrakcyjną działalność kulturalno – rozrywkową, nie tylko dla mieszkańców ale i dla turystów. Dlatego celowym jest skupienie funkcji związanych z kulturą i rozrywką w sali widowiskowej połączonej z drobną gastronomią, w której odbywałyby się liczne imprezy o różnorodnym charakterze w istniejącym obiekcie, w którym kiedyś mieściła się stolarnia. Mogłyby to być imprezy muzyczne, spotkania ze znanymi

osobistościami, spektakle różnych grup artystycznych oraz koła zainteresowań. Zapewniłoby to rozrywkę odwiedzających gminę turystów, ale również wesprze rozwój kulturalny mieszkańców gminy a w szczególności młodzieży.

3.2 Cel operacyjny: Rozbudowa infrastruktury edukacyjno - sportowej na terenie gminy

✓ Zadanie strategiczne 3.2.1

Budowa i rozbudowa boisk na terenie gminy.

Cel zadania:

Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego zaplecza dla rozwoju fizycznego

Opis zadania:

Ważnym dla rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży jest rozlokowanie na terenie gminy boisk do gry w piłkę nożną a także „siatkę” oraz „kosza”. Zapewni to podniesienie kultury fizycznej na terenie gminy. Stworzy większe możliwości w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Do najpilniejszych przedsięwzięć w tym zakresie zaliczyć należy:

- Budowę kompleksu boisk sportowych w miejscowości Krośnice,
- Zagospodarowanie boiska wiejskiego w Bukowicach z kortami tenisowymi,
- Budowę boiska szkolnego przy Zespole Szkół w Kuźnicy Czeszyckiej.

✓ Zadanie strategiczne 3.2.2

Remonty i rozbudowa obiektów szkolnych.

Cel zadania:

Stworzenie odpowiednich warunków edukacji dzieci i młodzieży

Opis zadania:

Z punktu widzenia rozwoju gminy bardzo ważne jest zapewnienie jej najmłodszym mieszkańcom odpowiednich warunków do edukacji. Dobrze wykształcona młodzież, odpowiednio przygotowana do życia, będzie stanowić ogromny potencjał gminy. Dlatego należy podjąć starania, aby stworzyć właściwe zaplecze edukacyjne.

Wśród zadań, jakie pojawiają się w tym obszarze, wymienić można takie jak:

- Rozbudowa szkoły w Bukowicach o blok żywnościowy,
- Remont budynku szkolnego przy Zespole Szkół w Bukowicach,

- Wymiana okien w budynku Zespołu Szkół w Kuźnicy Czeszyckiej,
- Rozbudowa biblioteki szkolno-publicznej przy Zespole Szkół w Kuźnicy Czeszyckiej
- Nadbudowa budynku gimnazjum w Bukowicach
- Budowa bloku żywieniowego (adaptacja+rozbudowa pomieszczeń) przy Zespole Szkół w Kuźnicy Czeszyckiej
- Remont filii Szkoły Podstawowej w Wierzchowicach
- Budowa ogrodzenia Zespołu Szkół w Kuźnicy Czeszyckiej
- Ogrodzenie szkoły w Wierzchowicach

3.3 Cel operacyjny: Rozbudowa infrastruktury kulturalno – społecznej

✓ Zadanie strategiczne 3.3.1

Remonty, budowa i rozbudowa świetlic wiejskich

Cel zadania:

Rozwinięcie na terenach wiejskich życia kulturalno – społecznego

Wzmocnienie tożsamości lokalnej

Powstanie na terenie gminy atrakcji związanych z kulturą wiejską

Opis zadania:

Świetlice wiejskie stanowią istotny element życia społeczno – kulturalnego wsi. Dlatego ich stan i użyteczność jest szczególnie ważna. Wpływają one na życie wsi poprzez organizowanie w nich różnorodnych imprez np.: zebrań wiejskich, wesel, wieczorów kulturalnych, nauki wypieków, spotkań z ciekawymi ludźmi oraz wszystkich innych inicjatyw, których realizacja nie byłaby możliwa w mieszkaniach prywatnych.

Działalność świetlic może być wsparta poprzez animatorów kultury wynajętych przez gminę.

Sprawnie działające świetlice mogą również wpływać na rozwiązywanie problemów społecznych (jak np. alkoholizm) Wskazane czynniki powodują, że przeprowadzić należy energiczne działania w celu zapewnienia społeczności gminy wystarczającej ilości obiektów, pełniących funkcję świetlic wiejskich o odpowiednim standardzie technicznym.

Można zidentyfikować następujące działania w tym zakresie:

- Remont i rozbudowa świetlicy wiejskiej w Pierstnicy Małej,
- Remont Gminnego Domu Kultury w Bukowicach,
- Adaptacja budynku hydroforni na świetlicę wiejską w Czarnogoźdnicach,
- Adaptacja budynku dawnej świetlicy na klub dla młodzieży w Kuźnicy Czeszyckiej,
- Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Pierstnicy,
- Budowa świetlicy wiejskiej wraz z remizą w Kuźnicy Czeszyckiej,
- Remont świetlicy wiejskiej w Starej Hucie,

- Remont świetlicy wiejskiej w Suliradzicach,
- Remont świetlicy wiejskiej w Świebodowie,
- Remont świetlicy wiejskiej w Wierzchowicach,
- Remont świetlicy wiejskiej w Żeleźnikach,
- Remont świetlicy wiejskiej w Dziewiętlinie,
- Remont świetlicy wiejskiej w Czeszycach,
- Remont świetlicy wiejskiej w Dąbrowie,
- Remont świetlicy wiejskiej w Grabownicy.

✓ **Zadanie strategiczne 3.3.2**

Budowa placów zabaw

Cele zadania

Stworzenie warunków dla rekreacji i rozwoju dzieci

Zapewnienie dodatkowej atrakcji dla rodzin korzystających w oferty agroturystycznej gminy

Opis zadania

Kolejnym ważnym zadaniem, którego realizacja umożliwi stworzenie w gminie nowoczesnej infrastruktury socjalnej, jest budowa placów zabaw. Pełnią one ważną rolę w zakresie organizacji czasu, rekreacji i rozwoju dzieci. Budowa tego typu obiektów stwarza również dodatkową atrakcję dla rodzin, które będą odwiedzały gminę w ramach ruchu agroturystycznego.

Można zidentyfikować następujące działania w tym zakresie:

- Budowa placu zabaw dla dzieci w Żeleźnikach,
- Budowa placu zabaw dla dzieci w Pierstnicy,
- Budowa placu zabaw dla dzieci w Krośnicach,
- Budowa placu zabaw dla dzieci w Dąbrowie,
- Budowa placu zabaw dla dzieci w Wierzchowicach,
- Budowa placu zabaw dla dzieci w Bukowicach,
- Budowa placu zabaw dla dzieci w Policach,
- Budowa placu zabaw dla dzieci w Starej Hucie,
- Budowa placu zabaw dla dzieci w Kuźnicy Czeszyckiej.

✓ **Zadanie strategiczne 3.3.3**

Remonty budynków remiz strażackich

Cele zadania

Zapewnienie gminie odpowiedniego zaplecza ochrony przeciwpożarowej

Podniesienie walorów architektury wsi

Opis zadania:

Stan techniczny obiektów takich jak remizy strażackie na terenie gminy pod wieloma względami jest niezadowalający, dlatego, mając na względzie bezpieczeństwo przeciwpożarowe oraz walory wiejskiej architektury, należy przeprowadzić gruntowne remonty wskazanych obiektów, nie zapominając o odpowiednim wyposażeniu oraz nowoczesnych środkach technicznych ochrony przeciwpożarowej.

Można zidentyfikować następujące działania w tym zakresie:

Remont remizy OSP w Grabownicy

Remont remizy OSP w Wierzchowicach

✓ **Zadanie strategiczne 3.3.4**

Rewitalizacja przestrzeni parkowych na terenie gminy

Cel zadania:

Podniesienie walorów rekreacyjnych gminy

Urozmaicenie krajobrazu gminy o nowe formy organizacji przestrzeni zieleni

Opis zadania:

Bardzo ważnym działaniem z punktu widzenia podniesienia walorów rekreacji na świeżym powietrzu oraz walorów przyrodniczo krajobrazowych jest rewitalizacja przestrzeni parkowych na terenie gminy. Zmierzałoby to do odtworzenia historycznego wyglądu gminy Krośnice. Powstanie parków tworzyć będzie dodatkową wartość z punktu widzenia atrakcji znajdujących się na terenie gminy i pozytywnie wpłynie na ruch turystyczny. Jednocześnie przestrzenie parkowe będą służyć mieszkańcom.

Należy podjąć w tym zakresie działania takie jak:

- Rewitalizacja przestrzeni parkowej Krośnice-Wierzchowice,
- Rewitalizacja przestrzeni parkowej w Świebodowie,
- Rewitalizacja przestrzeni parkowej w Dziewiętlinie.

✓ **Zadanie strategiczne 3.3.5**

Uporządkowanie i estetyzacja architektury wiejskiej

Cele zadania:

Poprawa estetyki wiosek na terenie gminy

Opis zadania:

W ramach realizowanego przez gminę Program Rozwoju i Odnowy Wsi powinny zostać zrealizowane zadania mające podnieść walory krajobrazowe i estetyczne gminy. Jest to szczególnie ważne ze względu na chęć spełniania przez gminę funkcji turystycznej. W ramach tego zadania powinno zostać zrealizowanych kilka powiązanych ze sobą działań. Powinny powstawać na terenach wsi obiekty małej architektury, które podnosiłyby walory krajobrazowe, takie jak zieleńce, klomby, ale również obiekty wpływające na poprawę jakości życia np. place zabawowe.

Aby zaangażować mieszkańców w akcję mającą na celu poprawę estetyki wiosek, należy ogłosić konkurs z nagrodami na najładniejszą posesję gminy organizowany rokrocznie. Szczególny nacisk w ramach tego zadania należy położyć na działania związane z zazielenianiem gminy. Współpracując z sołectwami tworzącymi Plany Rozwoju i Odnowy Wsi, gmina powinna opracować bieżące zadania związane z działaniami mającymi wpłynąć na estetyzację architektury krośnickich miejscowości.